

Raadsstuk

Onderwerp: uitwerking doelen en effecten sociaal domein en transitie basisinfrastructuur

BBV nr: 2013/368525

1. Inleiding

In het voorjaar 2013 is met de raad een discussie gevoerd over de bestaande subsidies in het sociaal domein. Daarbij is duidelijk geworden dat er voor een generieke afbouw van subsidies onvoldoende draagvlak bestond bij de raad.

Daarnaast heeft de raad bij de behandeling van de kadernota 2013 een motie aangenomen ten aanzien van de voorgestelde investeringsagenda voor het transitieproces sociaal domein. De investeringsagenda omvat de clusters basisinfrastructuur, sociaal wijkteam, Informatie, Advies & Doorverwijzing en specialistisch aanbod. De strekking van deze motie is dat de raad zich kan vinden in het voorgestelde investeringsbudget ad €4,1 miljoen, maar dat de raad pas in oktober een besluit wil nemen over de dekking en de bestemming op basis van een solide onderbouwing. In de basisinfrastructuur gaat het daarbij voor een groot deel over het maken van nieuwe afspraken binnen bestaande subsidierelaties.

Dit heeft geresulteerd in een procesvoorstel ‘vaststellen doelen en effecten sociaal domein (Procesvoorstel vaststellen doelen en effecten sociaal domein, 18 juni 2013, 2013/246430). Hierin is afgesproken dat het college in oktober nadere voorstellen voorlegt met betrekking tot:

1. de geactualiseerde maatschappelijke effecten en beleidsdoelen die op basis van subsidiedialogen met partners in de stad zijn aangescherpt en die de basis voor de vraagformulering aan onze partners in de stad voor de periode 1 juli 2014 – 2015. De huidige prestatieplannen worden met een half jaar verlengd tot 1 juli 2014.
2. de transitie in de basisinfrastructuur zodanig dat deze bijdraagt aan het opvangen van de korting op het specialistisch aanbod per 2015 (Hulp bij het huishouden, Wmo-verstrekkings, de decentralisaties Awbz, Jeugdzorg en participatiewet. Het betreft hier de inhoudelijke onderbouwing van de investeringsagenda voor de verschillende clusters en reallocatie van subsidies in de basisinfrastructuur.

Voorliggende nota en bijlagen gaan in op bovenstaande vraagstukken. Het accent ligt hierbij op de transitie in de basisinfrastructuur. Na de door het Rijk aangekondigde nadere inhoudelijke en financiële gevolgen van de drie decentralisaties volgen ook de transitienota's voor de twee clusters Specialistisch aanbod en Informatie, Advies en Doorverwijzing. Deze volgen in december.

2. Voorstel aan de raad

1. Het college stelt de raad voor de maatschappelijke effecten en doelen voor het sociaal domein vanaf 1 juli 2014 vast te stellen.
2. Het college stelt de raad voor in te stemmen met de investeringsagenda sociaal domein 2014.
3. De kosten van het besluit bedragen €4.145.000. Deze staan opgenomen in de begroting 2014.

3. Beoogd resultaat

De herinrichting van het sociaal domein bevordert zelfredzaamheid, eigen kracht en actief burgerschap en is de basis voor de transitie naar een nieuw systeem dat toekomstbestendig is en past binnen de daarvoor beschikbare gemeentelijke middelen.

Voorliggende nota betreft onze voorstellen met betrekking tot de uitvoering van het procesvoorstel. Aan de orde komen de nieuwe doelen en effecten, de huidige subsidierelaties binnen het sociaal domein en de investeringsagenda.

4. Argumenten

Geactualiseerde doelen en effecten zijn tot stand gekomen door middel van een subsidiedialoog. Dit heeft bijgedragen tot draagvlak bij professional en vrijwilligers.

Met vele partners¹ in de stad hebben we via subsidiedialogen maatschappelijke doelen en effecten voorbereid die passen bij de nieuwe uitdagingen waar wij voor staan (bijlage 1). Daarbij vormden de uitgangspunten van Samen voor elkaar de basis en hebben we naar wegen gezocht om te investeren in preventie ter voorkoming of vertraging van een beroep op duurdere, specialistische voorzieningen.

Investerings zijn voorwaardelijk voor succesvolle implementatie

Om de rijksbezuinigingen op de nieuwe taken op te vangen en ons sociaal systeem toekomstbestendig en betaalbaar te maken, hebben we een voorbereidingsjaar (2014) nodig om ervoor te zorgen dat we op 1 januari 2015 klaar zijn om de nieuwe taken uit te voeren. Hiervoor zijn ook investeringen vooruitlopend op de nieuwe taken noodzakelijk. Zonder investeringen in 2014, wordt het financiële vraagstuk in 2015 veel groter.

De financiële opgave

Een eerste inschatting van de financiële effecten (exclusief de gevolgen van de participatiewet) is als volgt:

Tabel 1

	(Rijks)uitgaven 2013	Rijkskorting 2015	Raming budget 2015
AWBZ	68,00	-17,00	51,00
Jeugd	30,47	-1,22	29,25 ²
Hulp bij het huishouden	15,20	-6,08 ³	9,12
Totaal	113,67	-24,30	89,37

(bedragen x € 1 miljoen)

De bedragen genoemd bij huidige uitgaven AWBZ en Jeugd zijn huidige budgetten van het Rijk, 'vertaald' naar Haarlem. Hulp bij het huishouden maakt nu al onderdeel uit van de

¹ Het betrof zowel subsidiepartners als ook andere organisaties en instellingen die actief zijn in de diverse domeinen.

² Meicirculaire BZK 2013, de korting op Jeugd loopt uiteindelijk op tot circa 15%

³ In het zorgakkoord is het kortingspercentage verlaagd van 75% (uit het Regeerakkoord) naar 40%. Deze informatie is verwerkt in deze tabel.

2013/368525 uitwerking doelen en effecten sociaal domein en transitie basisinfrastructuur
3

uitvoering van de gemeentebegroting, hierop wordt door het Rijk 6,1 miljoen op gekort. Op basis van deze raming zijn in 2015 de jaarlijks beschikbare budgetten dus ruim €24 miljoen lager dan de huidige uitgaven voor de te decentraliseren taken AWBZ en Jeugd en de huidige uitgaven voor Hulp bij het huishouden. Om ons voor te bereiden op deze financiële opgave en de vragen en zorgen van de vele Haarlemmers, heeft de gemeenteraad gekozen voor een verandering van ons sociaal domein: Samen voor Elkaar. Om deze opgave op te kunnen vangen zijn er al maatregelen nodig in 2014:

- Een herijking en reallocatie van de bestaande subsidies in het sociaal domein en een kanteling van individuele voorzieningen uit het specialistisch aanbod naar collectieve en meer preventieve voorzieningen in de basisinfrastructuur
- De inrichting van de sociale wijkteams
- Een systeem voor informatie, advies en doorverwijzing als randvoorwaarde voor een goed functionerende sociale infrastructuur
- De inrichting van een uitvoeringsorganisatie die per 1 januari 2015 klaar staat voor de nieuwe taken.

Als financieel uitgangspunt geldt dat het rijksbudget gelijk is aan het werkbudget, waarbij de exacte omvang van de budgetten die gedecentraliseerd worden nog niet helder is.

Uitgangspunt is dat nieuwe taken budgetneutraal worden uitgevoerd per 2015. Voorwaarde hiervoor is wel dat alle budgetten van (delen van) de programma's 2, 3, 4 en 7 integraal betrokken kunnen worden bij de te maken keuzen.

Kadernota 2013

Het college heeft voorafgaand aan de kadernota 2013 de omvang van de benodigde investeringen in het sociaal domein vastgesteld op een bedrag tussen €4.780.000 en €4.100.000 (zie collegenota 2013/135892). Bij deze nota is tevens het streven uitgesproken dat het benodigde bedrag voor deze investeringen gevonden dient te worden binnen de programma's 3, 4 en 7.

Voor het bedrag van €4.780.000 werd de dekking deels gevonden door een afbouw van subsidies (€1.6 miljoen) en binnen bestaande budgetten binnen het sociale domein (€2,5 miljoen), totaal €4,1 miljoen. Voor het verschil ad €680.000 werden in de kadernota 2013 twee p.m.-posten opgenomen: schrappen taken en verhogen inkomsten.

Tabel 2

Clusters	Budget Kadernota 2013	Dekking kadernota 2013
Basisinfrastructuur	€2.200.000	€1.600.000 (afbouw subsidies)
		€300.000 (Budget Hof 2.0)
		€100.000 (geen 0,4% trendverhoging subsidies)
		€200.000 (restant onderzoeksbudget subsidies)
Subtotaal	€2.200.000	€2.200.000
IAD	€380.000	€380.000 (WMO-reserve)
Subtotaal	€380.000	€380.000
Specialistisch aanbod	€2.200.000	€920.000 (Wmo-reserve)
		€300.000 (invoeringsbudget Wmo)
		€300.000 (Budget Hof 2.0)

Subtotaal	€2.200.000	€1.520.000
Totaal	€4.780.000	€4.100.000

Op basis van dit uitgangspunt heeft het college aan de raad voorgesteld het benodigde transitiebudget vast te stellen op €4.1 miljoen.

Dit is nog steeds de ondergrens voor de benodigde transitieopgave in het gehele sociaal domein. Voor het cluster basisinfrastructuur (inclusief sociale wijkteams) kiezen we echter niet langer voor een dekking door een generieke afbouw van subsidies. Er is sprake van een reallocatie van subsidies binnen bestaande prestatieplannen en er is sprake van een efficiency in samenwerking, ontdebbling en terugdringen overlap, zoals wordt beschreven in de notitie transitie basisinfrastructuur.

Hiermee blijft de financiële transitieopgave vrijwel gelijk, de weg waarlangs wij deze realiseren is echter een andere dan voorgesteld bij de kadernota 2013.

Commissiebrief 6 juni 2013

In een brief van het college aan de commissie de dato 6 juni 2013 (2013/233442), legden wij een nadere onderbouwing van de investeringsagenda voor aan de commissie. Het betrof hier een toelichting op de noodzakelijke transitie binnen de basisinfrastructuur en de sociale wijkteams (en dus niet de andere clusters).

Inmiddels hebben we in goed overleg met partners in de stad al een deel van de benodigde reallocatie van subsidies 2014 gerealiseerd. Dat leidt tot een aanpassing van de investeringsagenda ten behoeve van de basisinfrastructuur en de sociale wijkteams. Daarnaast treden er nog enkele inhoudelijke wijzigingen op, mede gebaseerd op de input die we kregen van de partners in de stad tijdens de subsidiedialogen. Tot slot lijkt het kabinet te koersen op een overgangsrecht voor mensen met een Awbz-indicatie in 2015, waardoor de kantelingsmogelijkheden in feite pas per 2016 reëel worden. Eén en ander lichten we uitgebreid toe in de bijlage ‘transitie basisinfrastructuur’.

In onderstaande tabel is te zien voor welke transitieopgave we nu staan, ten opzichte van de commissiebrief van juni.

Tabel 3

Transitieopgave Basisinfrastructuur	Commissiebrief 6 juni 2013	Begroting 2014
Bevorderen vrijwillige inzet	€550.000	€525.000
Extra bevorderen mantelzorg	€70.000	€200.000
Sociale Wijkteams	€600.000	€1.100.000
Inkoopexpertise	€20.000	€20.000
Innovatiebudget	€300.000	€300.000
Kantelmogelijkheden	€500.000	€100.000
Ongewenste effecten	€160.000	0
Totaal	€2.200.000	€2.245.000

Bovenstaande gewijzigde opstelling wordt uitgebreid toegelicht in de bijlage ‘transitie basisinfrastructuur’. Kort samengevat:

2013/368525 uitwerking doelen en effecten sociaal domein en transitie basisinfrastructuur
5

Binnen *bevorderen vrijwillige inzet* houden we nu rekening met een begroting van €525.000 voor structurele financiering (incl. uitbreiding) van BUUV (€425.000) en overige investeringen in vrijwillige inzet (€100.000).

Wij achten het noodzakelijk om de investering in *mantelzorg* te verhogen naar €200.000. Uit de subsidiedialogen en advies van zorgaanbieders komt naar voren dat het met name respijtzorg extra investeringen verdient.

De kosten voor de *sociale wijkteams* zijn nader berekend op €1.100.000. Dat hangt samen met de uitbreiding met twee teams in 2014, de toegevoegde deelname van MEE aan de wijkteams en de uitbreiding van het aantal CJG-coaches vooruitlopend op de decentralisatie van de middelen Jeugdzorg. Doordat we met jeugdzorgaanbieders afspraken hebben kunnen maken over de inzet van de CJG-coaches binnen de prestatieplannen 2014, is een groot deel van deerschikking van subsidies voor de sociale wijkteams echter al gerealiseerd. Hetzelfde geldt voor de toegevoegde inzet van MEE.

Het *innovatiebudget* wordt met een jaar verlengd en is door de raad al geaccordeerd.

De *kantelmogelijkheden* voorafgaand aan de decentralisatie lijken nog beperkt te zijn en kunnen worden verlaagd naar €100.000. Dit hangt samen met de aanwijzingen dat het kabinet bij de decentralisatie van de AWBZ een overgangsrecht in 2015 voorstelt. Dit overgangsrecht wil zeggen dat mensen met een Awbz-indicatie, deze ook nog houden in 2015 na overdracht aan de gemeenten. Pas in 2015, bij de eerste evaluatie van de implementatie van de nieuwe taken en vooruitlopend op het aflopen van het overgangsrecht, zullen wij opnieuw bezien welke aanscherpingen er nog nodig zijn.

De post *ongewenste effecten*, bedoeld voor het verminderen van ongewenste effecten van de bij de kadernota 2013 voorgestelde generieke afbouw van subsidies, zullen niet optreden als gevolg van het afzien van een generieke afbouw van subsidies.

Met de transitieopgave basisinfrastructuur en sociale wijkteams is derhalve een budget gemoeid van €2.245.000. Inclusief de overige clusters IAD (€380.000) en specialistisch aanbod (€1.800.000) komt het totaalbedrag hiermee op €4.425.000. Er is echter dekking voor een budget van €4.145.000 (tabel 5).

Transitiebudget 2014

In de Kadernota 2013 (bladzijde 18) hebben we de dekking voor de totale transitie aangegeven. Daarbij werd een fors deel gerealiseerd door het afbouwen van de subsidierelaties binnen het sociaal domein. Voor het overige deel werd een beroep gedaan op andere dekkingsbronnen.

Zoals hierboven beschreven is er geen sprake meer van een generieke afbouw van subsidies. We hebben na de kadernota in goed overleg met partners in de stad al stappen gezet binnen bestaande prestatieafspraken voor 2014. Voor de sociale wijkteams, inclusief de uitbreiding, hebben we ten aanzien van de inzet van CJG-coaches en deelname van MEE extra afspraken kunnen maken. Voor het wijkteam Oost zijn er in 2014 nog preventiemiddelen beschikbaar. Daarmee hebben we de eerder geraamde opbrengst van de afbouw van subsidies nu feitelijk al voor circa €700.000 gerealiseerd door nadere afspraken te maken met onze subsidiepartners.

De raad heeft al ingestemd met de voortzetting van het innovatiebudget ad €300.000.

Bij de kadernota heeft de raad in een motie al aangegeven in welke richting de overige dekkingen moeten worden gezocht, deze tellen op tot een totaal van €2.200.000 (€300.000

2013/368525 uitwerking doelen en effecten sociaal domein en transitie basisinfrastructuur
6

ten behoeve van de basisinfrastructuur, €380.000 ten behoeve van IAD en €1.520.000 ten behoeve van Specialistisch aanbod). Voor het specialistisch aanbod geldt nog een dekkingsvraagstuk van €280.000, die we vooralsnog p.m. opnemen.

Tabel 4

Dekking	Benodigd 2014	Dekking begroting 2014
Basisinfrastructuur / sociaal wijkteam:		
Indexeringsbudget subsidies		€100.000
Onderzoeksbudget subsidies		€200.000
Innovatiebudget		€300.000
Afspraken binnen prestatieplannen per 1.1.2014		€700.000
Raming reallocatie/afbouw subsidies per 1.7.2014		€945.000
Subtotaal	€2.245.000	€2.245.000
IAD		
Wmo-reserve		€380.000
Subtotaal	€380.000	€380.000
Specialistisch aanbod:		
Budget HOF 2.0		€300.000
Invoeringsbudget AWBZ		€300.000
Wmo-reserve		€ 920.000
Nader te bepalen		p.m.
Subtotaal	€1.800.000	€1.520.000
Totaal	€4.425.000	€4.145.000

Relatie met compenserende maatregelen

In 2015 moet de nieuwe sociale infrastructuur zo functioneren dat de geboden kwaliteit geleverd kan worden (inclusief de decentralisaties) binnen de afgenomen financiële ruimte. Zonder investeringen in 2014 in de clusters is het niet mogelijk de effecten van de kortingen op de te decentraliseren budgetten en de bezuinigingen op het budget voor Hulp bij het huishouden op te vangen. Zonder investeringen is de kans reëel dat het begrotingsjaar 2015 start met een flink tekort als gevolg van de rijksbezuinigingen op de decentralisaties.

Rijksbudget is werkbudget, waarbij de exacte omvang van de budgetten die gedecentraliseerd worden nog niet helder is. Voorwaarde voor het budgetneutraal invoeren van de decentralisatie per 1 januari 2015 is dat alle budgetten van (delen van) de programma's 2, 3, 4 en 7 integraal betrokken kunnen worden bij de te maken keuzen. Bij de begroting 2014 worden eventuele overdrachten van budgetten tussen de programma's ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

5. Kanttekeningen

Samen voor elkaar: met minder middelen meer doen

2013/368525 uitwerking doelen en effecten sociaal domein en transitie basisinfrastructuur
7

Nieuwe taken vanuit de Rijksoverheid komen met grote efficiencykortingen. Rijks-bezuinigingen en lokale bezuinigingen maken keuzes noodzakelijk. Samen voor elkaar gaat dus ook over: met minder middelen meer doen.

Samen voor elkaar: nog veel onzekerheden

Hoewel wij volop werken aan de voorbereidingen op de nieuwe taken en de implementatie van Samen voor Elkaar, is er nog veel onzeker. Het rijk heeft de exacte omvang van de te decentraliseren budgetten nog niet bekend gemaakt. Ook is de inhoud en het verloop van het wetgevingstraject nog onzeker.

Prestatie-indicatoren worden nog ingevuld

Tijdens de subsidiedialogen hebben we de maatschappelijke doelen en effecten met partners in de stad verder aangescherpt. Deze leggen we nu voor aan de Raad. Bij ontvangst van de subsidieaanvragen zullen we vervolgens bezien in hoeverre we ook de prestatie-indicatoren die hieraan moeten worden gekoppeld, verder kunnen worden ingevuld.

6. Uitvoering

Doelen, effecten en vraagformulering 1 juli 2014 - 2015

Met de actualisering van de maatschappelijke doelen en effecten sluiten we beter aan op de financiële en inhoudelijke uitdagingen waar wij voor staan binnen het sociaal domein. Deze nieuwe doelen en effecten vormen de basis voor de vraagformulering aan onze partners in de stad voor de subsidies 1 juli 2014 tot en met einde 2015. Ze vormen ook de basis voor de inkoop van voorzieningen behorende bij de nieuwe taken na 2015.

Het vaststellen van effecten en doelen is een bevoegdheid van de Raad en de matrix waarin de effecten en doelen zijn opgenomen, wordt dan ook ter besluitvorming voorgelegd. De begroting 2014 omvat de effecten en doelen die de gemeente zich stelt voor alle beleidsterreinen. Bij het opstellen van de effecten en doelen in de matrix is gestart bij de effecten en doelen uit de programmabegroting. Met de transitie in het sociaal domein verandert de vormgeving van de sociale infrastructuur, maar het merendeel c.q. de essentie van de al geformuleerde maatschappelijke effecten en doelen blijft gelijk. De matrix is een uitwerking van Programma 3 (Welzijn, gezondheid en zorg), 4 (Jeugd, onderwijs en sport), 7 (Werk en inkomen) en 2 (onderdeel Sociale veiligheid), in een andere vorm. Het is een uitwerking, bestemd voor de vraag die wij stellen aan de partners in de stad om dit te bereiken.

De vraagformulering van de gemeente aan de instellingen is onderdeel van de verzakelijking van de subsidiesystematiek. Het gaat, conform het procesvoorstel, om de vraag naar hun inzet vanaf de tweede helft van 2014. De matrix is opgebouwd uit doelgroepen (onderverdeeld in zelfredzaam en minder zelfredzaam) en leefdomeinen. Per doelgroep (jeugd, volwassenen, ouderen) is een maatschappelijk effect geformuleerd en per leefdomein zijn beleidsdoelen geformuleerd. De leefdomeinen zijn werk en inkomen, maatschappelijke en sociale participatie, opvoeden en opgroeien, fysieke gezondheid, geestelijke gezondheid, veiligheid en wonen. Daarnaast zijn doelen geformuleerd voor vrijwillige inzet en voor mantelzorg. Aan de doelen zijn effectindicatoren verbonden. Deze laatste in deze fase nog indicatief en zullen nog worden aangevuld op basis van het aanbod dat instellingen uiteindelijk gaan doen.

2013/368525 uitwerking doelen en effecten sociaal domein en transitie basisinfrastructuur
8

De effecten en doelen zijn met onze partners in de stad in subsidiedialogen geactualiseerd en met hun bijdragen is de matrix verbeterd. Daarnaast zijn er veel waardevolle bijdragen geweest die niet direct leiden tot aanpassingen van effecten en doelen, maar die wij wel meenemen in de vraagformulering en de beoordelingscriteria van de inzet. Dit geldt ook voor de afweging op welke schaal (wijk, stadsdeel, stedelijk, regionaal) inzet moet of kan worden gedaan.

De vraagformulering op basis van effecten en doelen naar doelgroep en leefdomein wordt voor het eerst gedaan. De ervaringen hiermee zullen wij meenemen in het opstellen van komende begrotingen.

Huidige subsidierelaties sociaal domein

We hebben een inschatting gemaakt van de vraag in hoeverre de bestaande subsidies een voldoende en effectieve bijdrage leveren aan de uitdagingen voor de toekomst. De accounthouders van de gemeente hebben dit gedaan aan de hand van de uitgangspunten van Samen voor Elkaar. Het betreft dan met name de gewenste beweging naar preventie en het voorkomen of vertragen van het beroep op specialistische ondersteuning.

Een eerste conclusie is dat veel partners in de stad de gewenste beweging al hebben ingezet en dat deze ook al deels zijn vertaald in prestatieplannen. Een goed voorbeeld hiervan is de deelname van enkele instellingen aan de sociale wijkteams binnen de bestaande prestatieafspraken.

Een andere conclusie is dat een integrale beoordeling pas kan plaatsvinden nadat we de nieuwe subsidieaanvragen hebben ontvangen, op basis van onze vraagformulering die in december start. Om die reden is een generieke beëindiging van alle subsidies in het sociaal domein nu niet nodig en volstaat een verschuiving van inzet binnen de bestaande subsidies.

Bij enkele subsidies is op dit moment niet duidelijk of zij nog een voldoende bijdrage aan de gewenste transitie leveren. We kiezen er echter niet voor om deze op voorhand te beëindigen, we willen de betrokken partners de mogelijkheid geven hun aanbod af te stemmen op onze vraagformulering in december. Bij de beoordeling van alle subsidieaanvragen c.q. prestatieplannen kunnen wij ons een goed oordeel vormen over deze subsidierelaties.

Investeringsagenda Basisinfrastructuur

Om ons voor te bereiden op de decentralisaties zijn investeringen in de basisinfrastructuur noodzakelijk. Enerzijds gaat het om investeringen die een bijdrage leveren aan het voorkomen en vertragen van een beroep op veelal duurder voorzieningen in het specialistisch aanbod. Anderzijds kantelen we individuele voorzieningen uit het specialistisch aanbod naar veelal goedkopere, collectieve voorzieningen in de basisinfrastructuur.

De investeringsagenda voor de basisinfrastructuur heeft dan ook betrekking op het versterken van vrijwillige inzet, mantelzorgondersteuning en de kanteling van dagbesteding naar de basisinfrastructuur. De kosten van deze investeringsagenda worden gedekt door een reallocatie van bestaande subsidies. De bijlage Transitie basisinfrastructuur gaat uitgebreid in op deze transitie en reallocatie.

Investeringsagenda Sociaal wijkteam

Sociale wijkteams zijn bewezen effectief om proactief en vroegtijdig burgers te activeren problemen aan te pakken en hen daarbij de weg te wijzen vanuit de aanpak één gezin, één

2013/368525 uitwerking doelen en effecten sociaal domein en transitie basisinfrastructuur
9

plan, één regisseur. Dat blijkt uit verschillende MKBA⁴'s die elders in het land zijn uitgevoerd. Niet voor niets stelt ook het Rijk per 2015 budget beschikbaar voor de ontwikkeling van sociale wijkteams.

Inmiddels zijn er twee sociale wijkteams gestart: in Boerhaave/Meerwijk en Slachthuisbuurt/Parkwijk. De raad heeft ingestemd met ons voornemen om in 2014 nog twee wijkteams te starten, vooruitlopend op een stedelijke dekking per 2015.

Met de vorming van de sociale wijkteams lopen we vooruit op de gehele transitie die per 1 januari 2015 een feit moet zijn. Een groot deel van de inzet binnen de sociale wijkteams is inmiddels geregeld binnen bestaande prestatieafspraken, met name de inzet van de CJG-coaches. Dat betreft zowel de huidige twee sociale wijkteams als de voorgenomen uitbreiding met twee teams in 2014.

Een deel van de kosten voor de sociale wijkteams is echter nog niet structureel gedekt. Voor deze overgangperiode is in 2014 dan ook een aanvullende dekking, deze maken onderdeel uit van de investeringsagenda.

Het is de bedoeling dat met ingang van 2015 de kosten voor de sociale wijkteams integraal onderdeel uitmaken van de begroting sociaal domein.

Investeringsagenda Informatie, advies en doorverwijzing

Mens Centraal is een informatie- en klantvolgsysteem dat samenwerking tussen de diverse gemeentelijke zuilen, de ketenpartners, de klant, zijn netwerk en organisaties in de basisinfrastructuur (waaronder vrijwilligersorganisaties) mogelijk maakt. De primaire informatiesystemen kunnen hierop aanhaken om de informatie per klant te kunnen delen. Door deze samenwerking wordt het proces van toegang en toeleiding naar hulp en ondersteuning transparant en efficiënt. De burger wordt hierdoor beter geholpen, Hij verstrekt persoonlijke gegevens slechts eenmalig en krijgt integraal advies in de context van zijn situatie, waarbij zelfredzaamheid wordt gestimuleerd. Voor de professional is De Mens Centraal een instrument om toe te leiden naar eigenkracht oplossingen en informele voorzieningen. De burger krijgt toegang tot zijn eigen dossier om de voortgang van zijn hulpvraag te monitoren en zijn gegevens te controleren. Hiermee levert Mens Centraal een concrete bijdrage aan de invulling van de integrale hulp en ondersteuning rond de burger vanuit de gedachte: één gezin, één plan, één regisseur.

Voor het cluster IAD presenteren we eind van dit jaar een transitieplan.

Investeringsagenda Specialistisch aanbod

In het specialistisch aanbod geldt dat we voor de opgave staan om nieuwe arrangementen voor nieuwe doelgroepen bij nieuwe aanbieders te verwerven met een geschat budget van circa €75 miljoen (Jeugdzorg en Awbz). Dat vergt kennisopbouw binnen onze gemeentelijke organisatie en specifieke expertise ten aanzien van de inkoop.

Verder worden door de invoering van de Participatiewet de budgetten voor re-integratie (WWB en Wajong) samengevoegd met de WSW-budgetten. Naast een al aangekondigde korting op het huidige Participatiebudget en WSW-budget komt er ook een korting op het huidige budget van UWV voor de re-integratie van Wajongers. Dit budget wordt na korting overgedragen aan gemeenten. De omvang van de korting wordt nu ingeschat op 25%.

⁴ MKBA = Maatschappelijke kosten en Baten Analyse

2013/368525 uitwerking doelen en effecten sociaal domein en transitie basisinfrastructuur
10

Hierdoor is de investeringsruimte voor het invullen van de re-integratiewerkzaamheden onder de nieuwe wetgeving beperkt.

Tot slot moeten we per 2015 de door het Rijk aangekondigde korting op Hulp bij het huishouden (40%) verwerken.

Uit de landelijke benchmark WMO blijkt dat 10% van het budget voor Wmo-verstrekkingen noodzakelijk is voor de bekostiging van de uitvoeringsorganisatie. Voor de implementatie van de nieuwe taken Jeugd en Awbz betekent dit een bedrag van jaarlijks naar schatting €8 miljoen. Wij stellen voor om een kwart hiervan, zijnde €1,8 miljoen, beschikbaar te stellen voor de voorbereiding en tijdige implementatie van de uitvoeringsorganisatie.

Na de door het Rijk aangekondigde nadere inhoudelijk en financiële gevolgen van de drie decentralisaties volgt in december de transitienota voor het cluster specialistisch aanbod.

Bijlagen

1. Maatschappelijke doelen en effecten
2. Transitie basisinfrastructuur

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester

2013/368525 uitwerking doelen en effecten sociaal domein en transitie basisinfrastructuur
11

7. Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders

Besluit:

- De raad stelt de maatschappelijke effecten en doelen voor het sociaal domein vanaf 1 juli 2014 vast.
- De raad stemt in met de investeringsagenda sociaal domein 2014.
- De kosten van het besluit bedragen €4.145.000. Deze staan opgenomen in de begroting 2014.

Gedaan in de vergadering van (wordt ingevuld door de griffie)

De griffier

De voorzitter

Het college heeft een proces vastgesteld voor het bepalen van de effecten en doelen die de gemeente wil nastreven in het sociaal domein (2013/246430). Dit voorstel is besproken in de commissie Samenleving. Het vaststellen van effecten en doelen is een bevoegdheid van de raad en de matrix waarin de effecten en doelen zijn opgenomen wordt dan ook ter besluitvorming voorgelegd.

De begroting 2014 omvat de effecten en doelen die de gemeente zich stelt voor alle beleidsterreinen. Bij het opstellen van de effecten en doelen in de matrix is gestart bij de effecten en doelen uit de programmabegroting. Met de transitie in het sociaal domein verandert de vormgeving van de sociale infrastructuur, maar het merendeel c.q. de essentie van de al geformuleerde maatschappelijke effecten en doelen blijft gelijk. De matrix is een uitwerking van Programma 3 (Welzijn, gezondheid en zorg), 4 (Jeugd, onderwijs en sport), 7 (Werk en inkomen) en 2 (onderdeel Sociale veiligheid), met een andere vorm. Het is een uitwerking, bestemd voor de vraag die wij stellen aan de partners in de stad om dit te bereiken. De vraagformulering van de gemeente aan de instellingen is onderdeel van de verzakelijking van de subsidiesystematiek. Het gaat, conform het procesvoorstel, om de vraag naar hun inzet vanaf de tweede helft van 2014. De matrix is opgebouwd uit doelgroepen (onderverdeeld in zelfredzaam en minder zelfredzaam) en leefdomeinen. Per doelgroep (jeugd, volwassenen, ouderen) is een maatschappelijk effect geformuleerd en per leefdomein zijn beleidsdoelen geformuleerd. De leefdomeinen zijn werk en inkomen, maatschappelijke en sociale participatie, opvoeden en opgroeien, fysieke gezondheid, geestelijke gezondheid, veiligheid en wonen. Daarnaast zijn doelen geformuleerd voor vrijwillige inzet en voor mantelzorg. Aan de doelen zijn effectindicatoren verbonden. Deze zijn laatste in deze fase niet definitief omdat op basis van het aanbod dat instellingen gaan doen het wenselijk kan zijn indicatoren aan te passen of andere te benoemen.

De effecten, doelen en indicatoren zijn met onze partners in de stad in subsidiedialogen en met hun bijdragen is de matrix verbeterd. Daarnaast zijn er veel waardevolle bijdragen geweest die niet direct leiden tot aanpassingen van effecten en doelen, maar die wij wel meenemen in de vraagformulering en de beoordelingscriteria van de inzet. Dit geldt ook voor de afweging op welke schaal (wijk, stadsdeel, stedelijk, regionaal) inzet moet of kan worden gedaan.

De vraagformulering op basis van effecten en doelen naar doelgroep en leefdomein wordt voor het eerst gedaan. De ervaringen hiermee zullen wij meenemen in het opstellen van komende begrotingen.

INHOUDSOPGAVE

LEEFDOMEIN	PAGINA
WERK EN INKOMEN	3 EN 4
MAATSCHAPPELIJKE EN SOCIALE PARTICIPATIE	5 EN 6
OPVOEDEN EN OPGROEIEN	7 EN 8
FYSIEKE GEZONDHEID	9 EN 10
GEESTELIJKE GEZONDHEID	11 EN 12
VEILIGHEID	13 EN 14
WONEN	15 EN 16
VRIJWILLIGE INZET	17 EN 18
MANTELZORG	19 EN 20

LEESWIJZER

	DOELGROEP, ONDERVERDEELD NAAR ZELFREDZAAM EN MINDER/NIET ZELFREDZAAM:
	MAATSCHAPPELIJK EFFECT: De globale ambitie die de gemeente stelt.
	LEEFDOMEIN
	BELEIDSDOEL: Beleidsvoornemen waar aan het realiseren ervan door meerdere maatschappelijke organisaties wordt bijgedragen.
	EFFECTINDICATOR : Indicator waaraan afgemeten kan worden of het beleidsdoel c.q. het effect wordt bereikt door de gezamenlijke inspanning van inwoners en instellingen. Niet te verwarren met prestatieindicatoren die gaan over het realiseren van overeengekomen prestaties met individuele instellingen!

	JEUGD (0 - 23)		VOLWASSENEN		OUDEREN (65 EN OUDER)	
	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM
	MAATSCHAPPELIJK EFFECT					
	De Haarlemse jeugd heeft voldoende basis om mee te doen aan de samenleving		Volwassen Haarlemmers doen mee aan de samenleving		Oudere Haarlemmers blijven zo lang mogelijk zelfstandig meedoen aan de samenleving	
LEEFDOMEIN	BELEIDSDOEL					
WERK EN INKOMEN Economische zelfredzaamheid: werk en geen problematische schulden		1. De begeleiding van jongeren is gericht op het verkrijgen van een startkwalificatie naar werk, zodanig dat jongeren goed toegerust zijn een stap te maken naar werk, een vak te leren, al dan niet met zorg.	2. De begeleiding van volwassenen met een bijstandsuitkering is erop gericht dat zij zelf op eigen kracht een betaalde baan kunnen vinden en houden, zodanig dat zij financieel zelfredzaam zijn.			
		3. Onderwijs en arbeidsmarkt sluiten op elkaar aan, zodanig dat aan de vraag van de markt wordt voldaan.				
		PREVENTIE 4. Haarlemmers hebben voldoende besef van hun eigen financiële mogelijkheden en onmogelijkheden, zodanig dat zijn financieel zelfredzaam zijn en problematische schulden voorkomen worden, eventueel met begeleiding.				
		5. Burgers met financiële problemen worden gesignaleerd en kunnen een beroep doen op eigenkrachtoplossingen en budgetbeheer, zodanig dat zij in staat zijn hun financiële problemen maximaal zelf op te lossen.				
			6. Voor degenen zonder structureel betaald werk zijn de ondersteuningsmogelijkheden zodanig dat zij optimaal mee doen in de maatschappij (vrijwillige inzet, onbetaalde baan, sroiplaatsing).		7. Voor degenen zonder structureel betaald werk zijn de ondersteuningsmogelijkheden zodanig dat zij optimaal mee doen in de maatschappij (vrijwillige inzet, onbetaalde baan, sroiplaatsing).	

		Effectindicatoren Werk en Inkomen	Bron
	1	Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters wordt verminderd met 25% ten opzichte van schooljaar 2011-2012.	Carel en DUO/OCW
	1	620 jongeren (ca 45% van de geregistreerde werkloze werkzoekende jongeren) wordt door een extra inspanning in samenwerking met vooral werkgevers geholpen met een baan of leerwerk aanbod.	Gemeentelijke registratie
	2	Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering dat jaarlijks uitstroomt naar werk is in 2017 475 (2014: 400).	Gemeentelijke registratie, Paswerk, derden
	4/5	Het aantal Haarlemmers dat aanspraak aangeeft niet financieel zelfredzaam te zijn is in 2017 XX (2012: XX).	Omnibus
	2/6/7	Het aantal mensen dat via SROI-afspraken aan werk wordt geholpen is in 2017 10 (2012: 0).	Inkoop- en subsidie-afspraken met instellingen
	6/7	In 2017 levert minimaal 30% van de Haarlemmers met een bijstandsuitkering een tegenprestatie voor de stad.	Gemeentelijke registratie

	JEUGD (0 - 23)		VOLWASSENEN		OUDEREN (65 EN OUDER)	
	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM
	MAATSCHAPPELIJK EFFECT					
	De Haarlemse jeugd heeft voldoende basis om mee te doen aan de samenleving		Volwassen Haarlemmers doen mee aan de samenleving		Oudere Haarlemmers blijven zo lang mogelijk zelfstandig meedoen aan de samenleving	
LEEFDOEIN	BELEIDSDOEL					
MAATSCHAPPELIJKE EN SOCIALE PARTICIPATIE Actieve burgers; sociaal netwerk en niet-arbeidsmatige dagbesteding	1. Jongeren zetten zich in voor de samenleving vanuit hun eigen leefomgeving en bouwen aan hun netwerk.		2. Burgers in Haarlem zetten zich in voor de samenleving, zodanig dat hun eigen netwerk en dat van anderen versterkt wordt.		3. Ouderen zetten zich in voor de samenleving, zodanig dat zij én mee blijven doen aan de samenleving én de samenleving kunnen ondersteunen bij initiatieven waar een beroep op vrijwillige inzet wordt gedaan.	
		4. Jongeren met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen zijn zoveel mogelijk zelfredzaam en participeren zoveel mogelijk, in de eigen leefomgeving.		5. Mensen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen zijn zoveel mogelijk zelfredzaam en participeren zoveel mogelijk, in de eigen leefomgeving.		6. Kwetsbare ouderen zijn zoveel mogelijk zelfredzaam en participeren zoveel mogelijk, in de eigen leefomgeving.
	7. Sociale samenhang en sociale netwerken in de wijken worden gestimuleerd, zodanig dat zelfredzaamheid, preventie en vroegtijdige signalering worden versterkt.					

	Effectindicatoren Maatschappelijke en Sociale Participatie	Bron
1	In 2017 zet xx% van de jongeren zich in voor de samenleving.	??
2/6/7	Het percentage Haarlemmers dat actief is in de buurt is in 2017 gestegen tot 30%.	Omnibus
2/6/7	Het percentage Haarlemmers dat vindt voldoende contacten te hebben is in 2017 meer dan 77.	Omnibus
4	60% van de jongeren met meervoudige problemen zijn na inzet van trajectbegeleiding voldoende zelfredzaam.	??
5	60% van de burgers met regieverlies doet d.m.v. passende ondersteuning mee aan de samenleving en beoordeelt deze ondersteuning als voldoende of goed.	??

	JEUGD (0 - 23)		VOLWASSENEN		OUDEREN (65 EN OUDER)	
	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM
	MAATSCHAPPELIJK EFFECT					
	De Haarlemse jeugd heeft voldoende basis om mee te doen aan de samenleving		Volwassen Haarlemmers doen mee aan de samenleving		Oudere Haarlemmers blijven zo lang mogelijk zelfstandig meedoen aan de samenleving	
LEEFDOMEIN	BELEIDSDOEL					
OPVOEDEN EN OPGROEIEN Maximale ontwikkelkansen	PREVENTIE 1. Voor alle jeugd is er een veilige en stimulerende leefomgeving (fysiek en sociaal), zodanig dat zij optimale ontwikkelkansen hebben.		PREVENTIE 2. Ouders en hun netwerk zijn in staat hun kinderen een gezonde en veilige omgeving te bieden waarin ze opgroeien.			
	PREVENTIE 3. Er is een passend aanbod aan stedelijke en wijkgericht activiteiten, zodanig dat de jeugd kan deelnemen in de samenleving.					
	4. Opvoedingsondersteuning komt uit het sociaal netwerk en de bekendheid en kwaliteit van de andere geboden opvoedingsondersteuning in de stad is zodanig dat dit beoordeeld wordt goed en toegankelijk.					
	5. 100% van de jeugd met problemen wordt vroegtijdig gesignaleerd en wordt passend geholpen.					

	Effectindicatoren Opvoeden en Opgroeien	Bron
	1 95% van de peuters (2-4 jaar) is in 2014 gestimuleerd deel te nemen aan een pedagogische omgeving, waarin hun ontwikkeling, ontmoeten en spelen centraal staat.	Jaarverslagen voor-schoolse instellingen
	1 In 2014 is voor 95% van de geïndiceerde peuters (2 tot 4 jaar) een aanbod van tenminste 10 uur per week aan VVE beschikbaar op een kinderdagverblijf of peuterspeelzaal om de taalontwikkeling en doorstroming naar het primair onderwijs te stimuleren.	??
	3 De tevredenheid over en bekendheid van stedelijke en wijkgerichte jeugdactiviteiten in de stad is in 2017 xx% (2013: xx%)	Omnibus (2013 nulmeting)
	4 Opvoedingsondersteuning in wijken wordt door 90% van de ouders in die wijk als voldoende of goed beoordeeld.	Omnibus / klanttevredenheidsonderzoeken
	5 Het aantal organisaties dat gebruik maakt van de Verwijsindex Risico's Jeugdigen is in 2017 t.o.v. 2013 toegenomen van 40 naar 60.	Gemeentelijke administratie
	5 In 2015 is bij 90% van de door het CJG of het sociaal wijkteam geconstateerde multiproblematiek is sprake van 1 gezin - 1 plan-aanpak.	Registratie CJG en sociale wijkteams
	5 100% van de meldingen binnen het AMK en binnen de Verwijsindex worden binnen 13 weken behandeld met bijbehorend oordeel.	Registratie AMK en VIR

		JEUGD (0 - 23)		VOLWASSENEN		OUDEREN (65 EN OUDER)	
		ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM
		MAATSCHAPPELIJK EFFECT					
		De Haarlemse jeugd heeft voldoende basis om mee te doen aan de samenleving		Volwassen Haarlemmers doen mee aan de samenleving		Oudere Haarlemmers blijven zo lang mogelijk zelfstandig meedoen aan de samenleving	
LEEFDOMEIN		BELEIDSDOEL					
FYSIEKE GEZONDHEID Lichamelijk gezond; activiteiten dagelijks leven		PREVENTIE 1. Haarlemse burgers weten wat de risico's zijn van een ongezonde leefstijl, zodanig dat zij gestimuleerd en gefaciliteerd worden zo gezond mogelijk te leven.					
		PREVENTIE 2. De woonomgeving stimuleert een gezonde leefstijl.					
		PREVENTIE 3. Er is besef onder de jeugd en hun ouders dat schadelijk alcohol- en drugsgebruik en ongezond gewicht grote risico's met zich meebrengen en zij worden gestimuleerd gezond te leven.				PREVENTIE 4. Er is besef onder ouderen van hun (afnemende) fysieke gezondheid, zodanig dat zij zelf en tijdig maatregelen kunnen nemen om hun zelfstandigheid te behouden.	
						5. Ouderen die door fysieke beperkingen niet of minder makkelijk mee kunnen doen, kunnen met oplossingen in het eigen netwerk en/of door compenserende voorzieningen wel meedoen.	

		Effectindicatoren Fysieke Gezondheid	Bron
	1	In 2017 voldoet 40% van de jeugdigen aan de combinorm (nu 35%). Dit betekent dat de jeugd 3 keer per week minimaal 20 minuten intensief beweegt (sporten, buiten spelen) en/of dagelijks één uur ten minste matig intensief beweegt.	Omnibus
	1	In 2017 is het percentage jeugd (4-18) dat minstens een keer per twee weken deelneemt aan sportactiviteiten toegenomen met 3% ten opzichte van 2013.	Omnibus
	1	In de stadsdelen Oost en Schalkwijk stijgt het percentage dat de eigen gezondheid (zeer) goed noemt.	Omnibus
	1	Het percentage mensen dat door gezondheid ernstig of enigszins beperkt is in de dagelijkse bezigheden is in 2017 lager dan 15.	Omnibus
	2	Het percentage ouderen van 65 jaar en ouder dat door gezondheidsredenen ernstig of enigszins beperkt is in dagelijkse bezigheden en het leveren van een bijdrage aan de maatschappij is in 2017 gedaald naar 8% voor 'ernstige beperkt' en 20% met 'enigszins beperkt'.	Omnibus
	3	Het percentage jeugdigen met gezondgewicht is lager dan het landelijk gemiddelde.	Registratie JGZ en GGD

		JEUGD (0 - 23)		VOLWASSENEN		OUDEREN (65 EN OUDER)	
		ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM
		MAATSCHAPPELIJK EFFECT					
		De Haarlemse jeugd heeft voldoende basis om mee te doen aan de samenleving		Volwassen Haarlemmers doen mee aan de samenleving		Oudere Haarlemmers blijven zo lang mogelijk zelfstandig meedoen aan de samenleving	
LEEFDOMEIN		BELEIDSDOEL					
GEESTELIJKE GEZONDHEID Geestelijk gezond; OGGZ		PREVENTIE 1. Haarlemse burgers en hun netwerk zijn zich bewust van de risico's zijn van geestelijke gezondheidsproblemen (bijvoorbeeld als gevolg van verslaving of eenzaamheid), zodanig dat zij weten waar zij moeten zijn om dit te voorkomen / er mee om te gaan / met een hulpvraag terecht kunnen. Dit gebeurt zoveel mogelijk in informele en kortdurende oplossingen waardoor het beroep op voorzieningen vermindert.					
		2. Het signaleren en monitoren van geestelijke gezondheidsproblematiek is zodanig dat als het het niet goed (dreigt) te gaan tijdig passende ondersteuning kan worden ingeschakeld, zoveel mogelijk informeel en kortdurend.					
		3. De OGGZ-doelgroep leeft zo zelfstandig mogelijk met ondersteuning in de zorg- en begeleidingsbehoefte.					

	Effectindicator Geestelijke Gezondheid	Bron
1	Het aantal aanmeldingen voor dagopvang is in 2017 xx% (2012: xx%).	Registratie dagopvang
2	De gemiddelde verblijfsduur in de regionale maatschappelijke opvang van de OGGZ-doelgroep bedraagt niet meer dan 9 maanden persoon.	Registratie aanbieder
2	Het aantal dementerende ouderen en hun mantelzorgers dat ondersteuning ontvangt (casemangement) om daarmee thuiswonen langer mogelijk te maken neemt in Haarlem toe naar 1200 in 2017 (2012: 822).	Registratie aanbieders, nulmeting nog vereist
2	Het aantal cliënten dat succesvol uitstroomt uit de maatschappelijke opvang is in 2017 10% hoger dan in 2013	Registratie aanbieders, nulmeting nog vereist

	JEUGD (0 - 23)		VOLWASSENEN		OUDEREN (65 EN OUDER)	
	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM
	MAATSCHAPPELIJK EFFECT					
	De Haarlemse jeugd heeft voldoende basis om mee te doen aan de samenleving		Volwassen Haarlemmers doen mee aan de samenleving		Oudere Haarlemmers blijven zo lang mogelijk zelfstandig meedoen aan de samenleving	
LEEFDOMEIN	BELEIDSDOEL					
VEILIGHEID Huiselijke relaties, justitie	1. Minder overlast op straat door het aanspreken van (overlastgevende) jongeren op gedrag en het bieden van begeleiding.		O.M. PREVENTIE 2. Het signaleren van en vroegtijdig en adequaat ingrijpen bij huiselijk geweld is zodanig het eerder in beeld is en dat het aantal slachtoffers vermindert en de gevolgen zo beperkt mogelijk zijn.			
			PREVENTIE 3. Er wordt aandacht besteed aan veiligheid op straat, zodanig dat volwassenen en ouderen niet worden belemmerd in hun zelfredzaamheid.			
	4. Haarlemse burgers voelen zich veilig in hun eigen wijk, zodanig dat zij anderen durven aanspreken op overlastgevend c.q. aanstootgevend gedrag.					
	5. Het signaleren van en vroegtijdig en adequaat ingrijpen bij kindermishandeling is zodanig dat het aantal slachtoffers vermindert en de gevolgen zo beperkt mogelijk zijn.				6. Er is een goede signaleringsfunctie door onder meer sociale netwerken, zodanig dat er bij onveilige situaties bij ouderen ouderenmishandeling snel en tijdig ingegrepen kan worden.	
			7. Nazorg aan ex-gedetineerden (18+), zodanig dat de reïntegratiekansen worden vergroot en de lokale veiligheidigheid wordt vergroot en overlast vermindert.			
8. Minder (jeugd)criminaliteit						

	Effectindicatoren Veiligheid	Bron
1	Het percentage Haarlemmers dat aangeeft dat overlast van groepen jongeren (zeer) vaak voorkomt is in 2017 lager dan 10. (2012: 15).	Omnibus
1	Het aantal meldingen ten aanzien van overlast door jeugd is in 2017 lager dan 1000. (2012: 1243).	Overlastmonitor
1	Het aantal geprioriteerde problematische jeugdgroepen is in 2017 lager dan 5. (2012: 9).	Registratie politie
3	Het percentage mensen dat door een gebrek aan veiligheid op straat beperkt wordt in zelfredzaamheid is in 2017 xx. (Nulmeting in 2013?)	??
4	Het aantal meldingen bij de politie over burenruzie is in 2017 lager dan 55 (2012: 69).	
2	Huiselijk geweld komt meer voor dan wordt gemeld, om dit beter in beeld te krijgen moet het aantal geregistreerde incidenten huiselijk geweld stijgen, in 2017 is het hoger dan 3000.	Registratie politie
5	Kindermishandeling komt meer voor dan wordt gemeld, om dit beter in beeld te krijgen een eerder te kunnen ingrijpen moet het aantal meldingen kindermishandeling stijgen door verbetering van de signalering, het koppelen van organisaties en het gebruik maken van de meldcode. Het percentage meldingen is in 2017 20% hoger dan in 2013 (5% per jaar).	Registratie AMK
6	Ouderenmishandeling komt meer voor dan wordt gemeld, om dit beter in beeld te krijgen moet het aantal geregistreerde incidenten ouderenmishandeling stijgen, in 2014 is het aantal 125 of meer (2012: 83).	Registratie SHG
7	In 2017 is er voor meer dan 50% van de uitgestroomde ex-gedetineerden in Haarlem een plan van aanpak opgesteld met aandacht voor de leefgebieden huisvesting, identiteitsbewijs, schulden, inkomen en zorg/hulpverlening.	Registratie Veiligheids-huis
8	Het aantal zeer actieve (volwassen) veelplegers is in 2017 minder dan 22. (2012: 30).	Registratie politie
8	Het aantal jong volwassen meerplegers in in 2017 minder dan 33 (2012: 41).	Registratie politie
8	Het aantal jeugdige meer- en veelplegers is in 2017 minder dan 21 (2012: 29).	Registratie politie

	JEUGD (0 - 23)		VOLWASSENEN		OUDEREN (65 EN OUDER)		
	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	ZELFREDZAAM	MINDER ZELFREDZAAM	
	MAATSCHAPPELIJK EFFECT						
	De Haarlemse jeugd heeft voldoende basis om mee te doen aan de samenleving		Volwassen Haarlemmers doen mee aan de samenleving		Oudere Haarlemmers blijven zo lang mogelijk zelfstandig meedoen aan de samenleving		
LEEFDOMEIN	BELEIDSDOEL						
WONEN Huisvesting	PREVENTIE 1. Wonen en zorg zijn op elkaar afgestemd, zodanig dat iedereen, ongeacht beperking, in staat is (zo lang mogelijk) zelfstandig te wonen.						
	PREVENTIE 2. Volwassenen en ouderen nemen hun verantwoordelijkheid, zodanig dat hun huisvesting geschikt is om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen.						
			3. Er zijn voldoende voorzieningen zodat jongeren begeleid (thuis of apart) kunnen wonen.		4. Dak- en thuislozen wordt een duurzame oplossing geboden, zodanig dat niemand ongewild op straat bivakkeert.		5. Er zijn zorgwoningen beschikbaar voor ouderen waar (zelfstandig) wonen in de reguliere woonomgeving geen oplossing meer biedt.
					6. Voor OGGZ-doelgroep is er voldoende aanbod aan begeleid wonen, zodanig dat er een stabiele woonsituatie is.		

	Effectindicatoren Wonen	Bron
1	95% oudere Haarlemmers t.o.v het totaal dat zelfstandig woont.	O&S
2	90 % van de Haarlemmers geeft aan zelf verantwoordelijk te zijn voor levensfasebestendig wonen.	??
3	Het aantal geregistreerde zwerfjongeren is in 2017 teruggebracht met 50% ten opzichte van 2013.	??
4	Het aantal geregistreerde daklozen (regionaal) is in 2017 lager dan 500.	Veldmonitor GGD
6	Aantallen plaatsen (regionaal) in woonvoorzieningen voor de oggz-doelgroep .	??

		VRIJWILLIGE INZET
		MAATSCHAPPELIJK EFFECT
		Haarlemmers zetten zich vrijwillig in voor de samenleving
		BELEIDSDOEL
		1. Vrijwillige inzet (alle vormen van vrijwilligerswerk, van eenmalig tot structureel) bevordert zelfredzaamheid van kwetsbare groepen en mantelzorgers.
		2. Vrijwilligers en professionals in ondersteuning en zorg werken samen en in elkaars verlengde, met als doel professionele inzet te verminderen ten gunste van vrijwillige inzet.
		3. Vrijwillige inzet draagt bij aan maatschappelijke participatie, zowel voor de vrijwilliger zelf als voor kwetsbaren groepen die door ondersteuning en zorg kunnen.
		4. Vrijwillige inzet draagt bij aan versterking van de sociale cohesie.
		5. Vrijwilligers worden adequaat en op maat gefaciliteerd en ondersteund, zodanig dat zij in staat zijn hun vrijwillige inzet goed te doen.
		6. Vrijwilligersorganisaties worden adequaat en op maat gefaciliteerd en ondersteund, zodanig dat zij veilig werken en hun vrijwilligers op professionele wijze ondersteunen.
		7. Alle Haarlemmers worden uitgedaagd zich vrijwillig in te zetten.

	Effectindicatoren Vrijwillige Inzet	Bron
1	Het aantal vrijwilligers in 2017 bedraagt minimaal 40%.	Omnibusonderzoek
6	In 2017 hebben 25 organisaties het keurmerk Goed Geregeld behaald.	Registratie organisaties

		MANTELZORG
		MAATSCHAPPELIJK EFFECT
		Haarlemmers zijn betrokken bij de zorg voor mensen in hun sociale netwerk
		BELEIDSDOEL
		1. Mantelzorgers zijn zich in toenemende mate bewust van het feit dat zij mantelzorger zijn.
		2. Mantelzorgers worden tijdig en laagdrempelig geïnformeerd en geadviseerd over de ondersteuningsmogelijkheden voor mantelzorgers.
		3. Het netwerk van formele en informele zorg rondom de mantelzorger en de verzorgde wordt versterkt.
		4. Mantelzorgers worden tijdig en op maat ondersteund zodat zij het langer kunnen volhouden.
		5. Overbelasting van mantelzorgers wordt voorkomen, onder meer door respijtzorg.

		Effectindicatoren Mantelzorg					Bron
	1	Het percentage mantelzorgers dat aangeeft overbelast te zijn is in 2017 afgenomen naar 8 (2012: 11).					Omnibus
	1	Het aantal mantelzorgers is in 2017 toegenomen tot 20 % (2012: 18%)					Omnibus
	1	Het aantal geregistreerde mantelzorgers in in 2017 toegenomen met 10%. (2012: 1996)					Registratie Tandem

<p>AANVULLENDE OPMERKINGEN BIJ DE EFFECTEN EN DOELEN NAAR AANLEIDING VAN DE SUBSIDIE- DIALOGEN</p>	<p>De resultaten van de inzet kunnen zich over meerdere domeinen uitstrekken. De uitvraag zal primair per leefdomein zijn, maar bij de beoordeling zal hier zoveel mogelijk rekening worden gehouden.</p> <p>De geografische schaal waarop inzet wordt aangeboden is sterk afhankelijk van het soort inzet. In het algemeen kan worden gezegd dat in ieder geval preventie en signalering op wijkniveau georganiseerd moeten zijn.</p> <p>Voor de niet-zelfredzame doelgroep (5%) wordt grotendeels een aparte uitvraag gedaan, bijvoorbeeld voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Het betreft vooral het vangnet. Uitgangspunt daarvoor is het Regionaal Kompas.</p> <p>De (professionele) inzet op de minder zelfredzame doelgroep (15%) strekt zich soms ook uit tot een deel van de zelfredzamen (80%), juist om te voorkomen dat zij tot de doelgroep minder zelfredzamen gaan behoren.</p> <p>De inzet van een instelling kan een deel van de doelgroep bevatten, bijvoorbeeld bij jeugd kan er veel verschil zijn tussen leeftijdsgroepen. Samenwerking en afstemming tussen instellingen moet er wel voor zorgen dat de inzet goed op elkaar aansluit.</p> <p>Er moet vertrouwen c.q. ruimte worden gegeven aan instellingen in de uitvoering.</p> <p>De zelfredzaamheidsmatrix is niet opgenomen als effectindicator voor de gezamenlijke inspanning van de stad voor het bereiken van effecten en doelen. Het kan wel gebruikt worden in afspraken tussen de gemeente en een afzonderlijke instelling als prestatie-indicator.</p> <p>Er is een grens aan vrijwillige inzet en de afstemming tussen 'vrijwillig' en 'professioneel' moet goed geregeld zijn.</p>	
--	---	--

Transitie Basisinfrastructuur

Piet Haker
Versie 16 september 2013

1. Inleiding	3
2. Vraagstelling	4
3. Veranderboodschap	4
4. Basisinfrastructuur: doel, resultaat en positionering	4
4.1 Wat is basisinfrastructuur?	4
4.2 Rol van de gemeente in de basisinfrastructuur	5
5. Investerings in de basisinfrastructuur	6
5.1 Investeren in vrijwillige inzet	6
5.2 Investeren in mantelzorgondersteuning	8
5.3 Investeren in dagbesteding	9
5.4 Investeren in innovaties	10
6. Veranderingen in de basisinfrastructuur	11
6.1 Vraagformulering per leefdomein: resultaat subsidiedialogen	12
6.2 Beoordeling bestaande subsidierelaties	13
6.3 Vraagformulering aan de basisinfrastructuur: de partners aan zet	13
6.4 Samenhang met vraagformulering specialistisch aanbod	14
7. Financiële paragraaf	15

1. Inleiding

Het transitieproces sociaal domein staat beschreven in de kaderstellende nota Samen voor Elkaar en is op hoofdlijnen uitgewerkt in de onlangs vastgestelde nota Samen voor elkaar: op weg naar een nieuwe sociale infrastructuur in Haarlem. Eén van de pijlers van de nieuwe sociale infrastructuur is de vorming of herinrichting van de basisinfrastructuur. De transitie van de basisinfrastructuur is essentieel om de inhoudelijk en financiële uitdagingen binnen het gehele sociaal domein voor de komende periode te ondersteunen.

Ons college hanteert een brede definitie van basisinfrastructuur. Onder basisinfrastructuur verstaan wij 'die activiteiten en voorzieningen die ervoor zorgen dat burgers zich in hun eigen kracht zo geholpen en ondersteund voelen dat zij zelfstandig kunnen blijven functioneren en zo veel mogelijk mee kunnen doen, nu of in de toekomst'. Het gaat om laagdrempelige, vrij toegankelijke, niet-individueel geïndiceerde en veelal collectieve voorzieningen.

De opdracht voor de basisinfrastructuur is meer dan voorheen burgers van Haarlem in staat te stellen zo lang mogelijk zo zelfstandig mogelijk te kunnen wonen, leven en participeren (inclusief werken) in de Haarlemse samenleving. De basisinfrastructuur nodigt burgers uit om iets voor een ander te betekenen door vrijwillige inzet, zodanig dat vraagverlegenheid wordt verminderd. In de basisinfrastructuur is het normaal om iets voor elkaar te betekenen.

We richten de basisinfrastructuur zodanig in dat de burger met een vraag of probleem, antwoord krijgt of ondersteuning om (weer) mee te doen aan de samenleving. Daarbij wijst de basisinfrastructuur in eerste instantie ook de weg naar eigen-krachtoplossingen en zelfredzaamheid. De basisinfrastructuur biedt ook hulp en ondersteuning die niet binnen het eigen netwerk gevonden wordt en zodanig dat er geen, later of in mindere mate een beroep gedaan wordt op het specialistisch aanbod. Tegelijkertijd zijn er in de basisinfrastructuur veel signaleringsmogelijkheden die tijdige interventies mogelijk maken als dat nodig is, ook als dat een beroep betekent op het specialistisch aanbod.

Duidelijk willen we stellen dat er ook in de huidige basisinfrastructuur veel goede dingen gebeuren. Voorliggend notitie transitie basisinfrastructuur beoogt dan ook niet om de basisinfrastructuur in zijn geheel te hervormen. We staan echter wel voor nieuwe uitdagingen en opgaven binnen het sociaal domein, zowel inhoudelijk als financieel. Dat betekent een scherpere focus binnen de basisinfrastructuur op de opgaven voor de toekomst. Het betekent kritisch kijken of bestaande voorzieningen nog een antwoord geven op de uitdagingen voor de komende periode. Het betekent een beweging naar preventie. Het betekent ook het versterken van specifieke onderdelen binnen de basisinfrastructuur omdat het beroep hierop in de komende jaren zal toenemen.

In de nota 'Samen voor elkaar: op weg naar een nieuwe sociale infrastructuur' hebben we het sociaal domein in clusters onderverdeeld, als kapstok voor de herinrichting ervan. Deze notitie staat dan ook niet op zichzelf. Basisinfrastructuur is één van de clusters binnen de transitie sociaal domein. De onderlinge samenhang tussen de clusters inclusief de decentralisaties Awbz, Jeugdzorg en de participatiewet wordt beschreven in paragraaf 4.4.

Voorliggend notitie transitie basisinfrastructuur betreft een beschrijving op welke wijze wij de basisinfrastructuur gaan vormgeven. Het betreft in hoofdzaak de basisinfrastructuur waar de gemeente een regisserende rol heeft. De concrete invulling ervan start in december 2013 als we onze vraagformulering aan de stad gaan voorleggen.

2. Vraagstelling

Samen voor Elkaar gaat over systeeminnovaties die de sociale infrastructuur toekomstbestendig en betaalbaar moeten maken. De taken op gebied van de Participatiewet (Wwb, Wsw en Wajong), begeleiding en verzorging (Awbz) en jeugdzorg worden gedecentraliseerd naar gemeenten. Deze decentralisaties gaan gepaard met forse bezuinigingen op het budget. Met de aangekondigde bezuinigingen op hulp bij het huishouden gaat het naar verwachting uiteindelijk om circa €24 miljoen voor Haarlem. Om deze nieuwe taken inclusief rijksbezuinigingen te implementeren zijn systeemveranderingen en investeringen noodzakelijk.

Deze notitie transitie basisinfrastructuur beschrijft de herinrichting van de basisinfrastructuur, als onderdeel van het transitieproces sociaal domein. De volgende vraagstukken zijn hierbij aan de orde:

1. Definiëring van de basisinfrastructuur (paragraaf 4);
2. Investeringen in de basisinfrastructuur (paragraaf 5);
3. Veranderingen in de basisinfrastructuur (paragraaf 6).

3. Veranderboodschap

Het huidige systeem van maatschappelijke ondersteuning en activering (inclusief re-integratie) staat onder grote druk. In Nederland is er steeds minder geld voor professionele ondersteuning en begeleiding, terwijl de behoefte aan ondersteuning juist groeit. Er is een ander systeem nodig waarbij de overheid er enerzijds naar streeft om verbeteringen door te voeren en anderzijds een groter beroep doet op de burger, op de professionele partners, op solidariteit en zorgen voor elkaar.

Wat betekent dit voor ons? We spreken iedereen aan op zijn of haar eigen verantwoordelijkheid; je kijkt eerst naar wat je zelf kunt doen. Wij nemen burgers minder bij de hand en stimuleren ze om ook verantwoordelijkheid te nemen voor de zorg aan anderen. Dit denken is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Burgers hebben regie over hun eigen oplossing; wat kunnen zij wèl (eigen kracht);
- Burgers kunnen, al dan niet met hulp, zelfstandig blijven functioneren (zelfredzaamheid);
- Burgers doen mee vanuit de eigen mogelijkheden en vanuit wederkerigheid (actief burgerschap).

Gemeenten bieden een goede basisinfrastructuur om burgers te steunen in hun zelfredzaamheid, en in hun hulp aan anderen. Voor mensen die tijdelijk de regie over hun leven kwijt zijn, is er maatwerk. Er is een vangnet voor de meest kwetsbaren¹.

4. Basisinfrastructuur: doel, resultaat en positionering

4.1 Wat is basisinfrastructuur?

Basisinfrastructuur is een begrip dat onderhevig is aan verschillende beelden en definities. Het is ook een lastig af te bakenen begrip, en dat zal ook zo blijven. Wij hanteren de volgende definitie voor de basisinfrastructuur: ‘al die activiteiten en voorzieningen die ervoor zorgen dat burgers zich in hun eigen kracht zo geholpen en ondersteund voelen dat zij zelfstandig kunnen (blijven) functioneren en zo optimaal mogelijk mee kunnen doen, en die laagdrempelig, vrij toegankelijk, niet-individueel toegekend en veelal collectieve voorzieningen betreft’.

¹ De veranderboodschap is vastgelegd in de Haarlemse kaderstellende nota ‘Samen voor Elkaar’ dat leidend is voor de transitie in het sociaal domein.

De basisinfrastructuur bestaat dan ook uit een veelheid aan functionaliteiten. Het gaat daarbij onder meer om: sociaal maatschappelijke dienstverlening, welzijnswerk, sport, vrijwilligerswerk, ouderenwerk, opvoedingsondersteuning, mantelzorg(ondersteuning), kinder-, jeugd en jongerenwerk, preventie gezondheidszorg, onderwijs, eerstelijns gezondheidszorg, burgerinitiatieven en verenigingen.

De opdracht voor de basisinfrastructuur is het realiseren van een inclusieve samenleving. Dit is een gevarieerde samenleving waar iedereen de mogelijkheid heeft om gelijkwaardig mee te doen, zoveel als mogelijk binnen reguliere activiteiten en voorzieningen. Een kind met een handicap gaat naar een gewone school; ook met een beperking kan je lid zijn van een reguliere sportvereniging; als je ouder bent sta je niet naast maar in de samenleving en houdt je zelf de regie.

Het beroep op de basisinfrastructuur zal de komende periode toenemen. Enerzijds omdat we een aantal onderdelen uit de decentralisatie Jeugdzorg en Awbz in de basisinfrastructuur willen vormgeven. Anderzijds omdat kwetsbare mensen – ouderen, gehandicapten en mensen met psychiatrische problematiek - steeds langer zelfstandig blijven wonen en het Rijk de toegang tot intramurale voorzieningen steeds verder aanscherpt. Wij hebben ten aanzien van deze rijksmaatregel een impactanalyse gemaakt en de resultaten hiervan verwerkt in deze notitie.

De basisinfrastructuur zorgt ervoor dat:

1. burgers een actieve bijdrage kunnen leveren om zo iets te betekenen voor elkaar en voor de Haarlemse samenleving (bevorderen vrijwillige inzet en mantelzorg, voorkomen vraagverlegenheid);
2. burgers, vrijwilligers en professionals een signalerende rol kunnen vervullen die leiden tot tijdige interventies als dat nodig is;
3. burgers met een hulpvraag, waaronder kwetsbaren, voor ondersteuning eerst een beroep doen op voorzieningen binnen de basisinfrastructuur;
4. de geboden ondersteuning gericht is op zelfredzaamheid en eigen kracht en het bevorderen van het gebruik van het sociale netwerk van burgers;

Hiermee wordt tevens de gang naar specialistische ondersteuning voorkomen, vertraagd of kan deze inzet van korter duur zijn. Tegelijkertijd kan een tijdige interventie ook gericht zijn op specialistische ondersteuning.

4.2 Rol van de gemeente in de basisinfrastructuur

De gemeente vervult in de basisinfrastructuur verschillende rollen en deze rollen zijn bovendien aan het veranderen. Steeds meer kijken we naar wat de meerwaarde is van de rol van de gemeente. Tegelijkertijd willen we meer ruimte geven aan het maatschappelijk middenveld of aan initiatieven van burgers en de basisinfrastructuur zelf en willen we kansrijke initiatieven ondersteunen.

Met de verzakelijking van de subsidiesystematiek is de rol van de gemeente als opdrachtgever gewijzigd. Wij kiezen voor een regierol aan de hand van duidelijke kaders. De invulling ervan, de 'hoe-vraag', laten we over aan de partners in de stad². Zij zijn immers de deskundigen op hun werkgebied. Dat hebben we teruggezien in de subsidiedialogen. Dat zien we terug in de wijze waarop we in december onze vraag aan partners in de stad gaan voorleggen: welke bijdrage kan een partner leveren aan de doelen en effecten die we als gemeente beogen?

Er zijn in de stad ook allerlei initiatieven van burgers en organisaties waar wij geen relatie mee hebben als opdrachtgever, en waar we ook geen regierol willen nemen. Denk bijvoorbeeld aan

² Een uitzondering hierop is de vraagformulering ten behoeve van BUUV en de sociale wijkteams, daarvan is de vorm al deels ingevuld in samenspraak met de deelnemende partners.

geloofsgemeenschappen of verenigingen. We hebben ook niet de middelen om elk initiatief te ondersteunen. We kunnen wel een ondersteunende rol spelen door burgers en organisaties met elkaar te verbinden, in contact te brengen, kennis met elkaar te laten delen en samenwerking te bevorderen. Dat gebeurt bijvoorbeeld in de pilots woonservicegebieden in Haarlem. Een ander voorbeeld is de trend waarbij burgers zelf het initiatief nemen en kleine zorgcoöperaties oprichten op buurtniveau. Zij doen hierbij geen beroep op de gemeente, de gemeente kan er echter wel voor kiezen dit te faciliteren.

Naast de gemeente zijn er ook andere actoren in de basisinfrastructuur. In de eerste plaats de aanbieders van voorzieningen zelf. En er zijn in de basisinfrastructuur meerdere financiers c.q. opdrachtgevers. Zo zijn de zorgverzekeraars opdrachtgever voor de eerstelijns gezondheidszorg, en is het zorgkantoor verantwoordelijk voor de huidige Awbz-zorg in onze stad. Met het zorgkantoor werken we momenteel aan een gezamenlijke bestuurlijke agenda om onze inzet op elkaar af te stemmen in aanloop naar de grote decentralisaties per 2015.

5. Investerings in de basisinfrastructuur

Om ons voor te bereiden op de decentralisaties zijn investeringen in de basisinfrastructuur noodzakelijk. Enerzijds gaat het om investeringen die een bijdrage leveren aan het voorkomen en vertragen van een beroep op veelal duurere voorzieningen in het specialistisch aanbod. Anderzijds kantelen we individuele voorzieningen uit het specialistisch aanbod naar goedkopere collectieve voorzieningen in de basisinfrastructuur.

Het versterken van het vrijwilligerswerk en mantelzorgondersteuning past in de veranderingen die de gemeente voorstaat in het sociale domein. In onze visie ‘Samen voor elkaar’ staat dit als volgt verwoord: Uitgaan van eigen kracht en zelfredzaamheid betekent eerst kijken naar de mogelijkheden van het eigen sociaal netwerk, vrijwilligers en mantelzorgers. Informele zorg gaat dus boven formele zorg en algemene zorg gaat boven individuele zorg³. Deze verschuiving is noodzakelijk om het gehele sociaal domein toekomstbestendig en betaalbaar te houden.

Achtereenvolgend komt aan de orde:

- Investeren in vrijwillige inzet (5.1)
- Investeren in mantelzorgondersteuning (5.2)
- Kanteling van dagbesteding (5.3)

5.1 Investeren in vrijwillige inzet

Eind 2010 hebben wij een plan van aanpak ‘versterken vrijwilligerswerk’ vastgesteld. Bij de evaluatie hebben we besloten de resultaten te borgen en structureel voort te zetten⁴.

In de praktijkwerkplaats rondom vrijwillige inzet hebben de deelnemende organisaties aanvullende suggesties gedaan voor verdere versterking van vrijwillige inzet. Het gaat dan niet alleen om matching van vrijwilligers met organisaties, veel meer gaat het om het voorkomen van vraagverlegenheid en het bevorderen dat burgers bereid zijn iets voor elkaar te betekenen in ongeorganiseerd verband.

Tijdens de subsidiedialoog over vrijwillige inzet, hebben we de deelnemende organisaties gevraagd naar speerpunten om vrijwillige inzet verder te bevorderen. Investeren in vrijwillige inzet bestaat uit verschillende componenten:

³ Nota Transitie sociaal domein, kadernota Samen voor Elkaar, 8 mei 2012, 212/172892

⁴ Nota Evaluatie en inbedding uitvoering plan van aanpak versterking vrijwilligerswerk, 18 juni 2013, 2013/226766

- Het bevorderen van vrijwillige inzet en het bereiken van nieuwe doelgroepen. De verschillende vrijwilligersorganisaties in Haarlem zien nog steeds mogelijkheden om het aantal vrijwilligers te laten groeien. Ook BUUV levert met inmiddels 2.400 deelnemers een belangrijke bijdrage aan dit streven.
- Het bevorderen van ondersteuning van vrijwilligers. Het betreft hier training en opleiding, ondersteuning en coaching.
- Het bevorderen van de deskundigheid van vrijwilligersorganisaties zodat zij in staat zijn het grotere beroep dat op vrijwilligers wordt gedaan goed te faciliteren.
- Het bevorderen dat vrijwilligers en professionals meer samenwerken. Dat geldt zowel de basisinfrastructuur als het specialistisch aanbod.
- Het coachen van vrijwilligers in het werken met bijzondere doelgroepen.

BUUV

BUUV is één van de onderdelen van een palet aan mogelijkheden voor vrijwillige inzet. Door zich te richten op het matchen van informele zorg en hulp, is BUUV aanvullend op de inzet van andere vrijwilligersorganisaties. In de MKBA⁵ van BUUV worden vier scenario's geschetst voor het vervolg van BUUV. In het rapport – eerder besproken in de gemeenteraad⁶ - wordt geconstateerd dat BUUV een kansrijk instrument is om de gevolgen van afnemende voorzieningen en de decentralisaties met de daarbij behorende besparingen op te vangen. Het scenario dat het hoogste positief MKBA-saldo kent, is een model waarin wordt gewerkt met een enigszins uitgebreid team van BUUV professionals aangevuld met een groot aantal vrijwilligers. Dit scenario kent in de toekomst de hoogste baten voor burgers, gemeente en andere betrokken partners. De kosten per match voor een kwetsbare burger zijn in dit scenario het laagst. Verder is per saldo de financiële investering van de gemeente in dit scenario het laagst. De kosten/batenratio is hier 3. Dat wil zeggen dat tegenover elke geïnvesteerde euro, 3 euro aan maatschappelijke baten staan.

Los van het verwachte rendement van BUUV beschikt Haarlem met BUUV over een platform dat nog volop ontwikkelingskansen met zich meebrengt. Het onderscheidt zich van andere zorgruilsystemen door de inzet van makelaars. Juist die inzet zorgt ervoor dat eenvoudige maar ook ingewikkelder matches daadwerkelijk tot stand komen en de tevredenheid van de gebruikers (vragers en aanbieders) hoog is. Landelijk krijgen we deze erkenning ook: het concept BUUV wordt door diverse gemeenten overgenomen.

Vanaf de start is BUUV samen met partners opgezet. De sociaal makelaars die werkzaam zijn bij BUUV komen ook van de partnerorganisaties. Nu het concept BUUV is ontwikkeld en werkt, geven wij BUUV terug aan onze partners in de stad. Inbedding wordt gezocht bij meerdere partijen. Er zijn verschillende partners in de stad die mogelijkheden zien om BUUV mede uit te voeren. In de vraagformulering voor de basisinfrastructuur, resulterend in prestatieplannen 1 juli 2014 - 2015, zullen wij dan ook BUUV opnemen. Het betreft een specifieke vraag waarvoor aparte beoordelingscriteria zullen zijn⁷. Vanzelfsprekend weegt ook het kostenaspect hierin mee, evenals de mate waarin partners mogelijkheden zien voor 'nieuw voor oud'.

Eén en ander betekent dat we BUUV in zijn huidige vorm ongewijzigd voort zetten tot 1 juli 2014 en dat we de uitvraag voor BUUV laten meelopen in de vraagformulering die in december start. Net als bij de sociale wijkteams is er hier dus geen sprake van een uitvraag op effecten, omdat de vorm van BUUV met partners in de stad al is ontwikkeld.

Voor een stedelijke uitrol en de doorontwikkeling van BUUV zijn de kosten voor 2014 berekend op €425.000. Tot 1 juli betreft het een bedrag van €175.000,- voor de voortzetting van BUUV in zijn huidige vorm en omvang. Voor de tweede helft van 2014 houden we rekening met een bedrag van €250.000. Een eerste oriëntatie op alternatieve financieringsbronnen zoals fondsen,

⁵ MKBA = Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse

⁶ MKBA rapport BUUV, 7 mei 2013, 2013/148338

⁷ De merknaam 'BUUV' blijft eigendom van de gemeente vanwege de samenwerking met andere steden.

sponsoring en crowdfunding lijkt bovendien kansrijk. Tot slot zullen gemeenten die het concept BUUV overnemen ook financieel bijdragen aan de ontwikkelkosten van BUUV.

Beoogd resultaat vrijwillige inzet

- Vergroten van het aantal vrijwilligers
- Verminderen vraagverlegenheid en bevorderen vrijwillige inzet tussen burgers onderling
- Vergroten van de deskundigheid van vrijwilligers en hun organisaties
- Goede facilitering en ondersteuning van vrijwilligers en hun organisaties
- Afname van professionele inzet ten gunste van vrijwillige inzet en een betere samenwerking tussen professional en vrijwilliger
- Inbedding BUUV in de basisinfrastructuur

Kosten

- Voor het stimuleren van vrijwillige inzet in algemene zin doen wij een extra uitvraag aan de verschillende betrokken organisaties per 1 juli 2014. De kosten hiervan worden gedekt uit de verschuiving van inzet van middelen binnen de basisinfrastructuur. We houden rekening met een verschuiving van €100.000 per jaar.
- De kosten van BUUV in 2014 bedragen €425.000, waarvan €175.000,- voor de voortzetting van BUUV in zijn huidige vorm en omvang en €250.000 voor de tweede helft van 2014 na de overdracht aan partners in de stad met een stedelijke dekking van BUUV.

5.2 Investeren in mantelzorgondersteuning

Tijdens de subsidiedialogen hoorden wij van veel partners dat bij afnemende middelen het beroep op mantelzorgers zal toenemen. Het bevorderen van mantelzorg en mantelzorgondersteuning is dan ook een essentieel onderdeel voor de herinrichting van het sociaal domein en het bevorderen van eigen-kracht-oplossingen en ondersteuning in het eigen sociale netwerk. Tijdens de subsidiedialoog over mantelzorg, hebben we de deelnemende organisaties gevraagd naar speerpunten om mantelzorg verder te bevorderen. Dat is vervolgens voor ons aanleiding geweest om nog fors in mantelzorg te investeren dan wij ons bij de kadernota 2013 hadden voorgenomen. Investeren in mantelzorg bestaat uit verschillende componenten:

Respijtzorg

Respijtzorg is de verzamelnaam van diensten die er voor zorgen dat mantelzorgers tijdelijk ontlast worden van hun mantelzorgtaken. Alle organisaties betrokken bij mantelzorgondersteuning zijn het erover eens dat het versterken van respijtzorg prioriteit heeft. In het kader van de Provinciale Sociale Agenda loopt er een pilot naar respijtvorzieningen.

Specifieke aandacht is nodig voor een meer bijzondere vorm van respijtzorg: het vergroten van het aantal gastgezinnen ter ondersteuning van jongeren en hun ouders die betrokken zijn bij jeugdzorg. Wij vragen aan de betrokken organisaties een implementatieplan voor het versterken van respijtzorg, zodanig dat deze na 1 juli 2014 kan worden uitgevoerd en in samenhang met de implementatie van het specialistisch aanbod.

Informatie, advies, ondersteuning en versterking sociaal netwerk

Het bieden van gerichte informatie, advies, ondersteuning en versterking van het sociale netwerk is een bewezen vorm van mantelzorgondersteuning. Om die reden willen wij bevorderen dat mensen zich bewust zijn van het feit dat ze mantelzorger zijn en dat zij weten dat ze ondersteuning kunnen krijgen. Een campagne zoals we die eerder hebben gevoerd in 2009 is hierbij effectief gebleken.

Beoogd resultaat mantelzorgondersteuning

Een toename van het aantal geregistreerde mantelzorgers waardoor gerichte ondersteuning mogelijk wordt en een afname van het aantal overbelaste mantelzorgers.

Kosten

- Voor de ontwikkelkosten van een implementatieplan versterking respijtzorg reserveren we in 2014 een budget van €50.000,- ten laste van het innovatiebudget (planfase).
- Voor het stimuleren van mantelzorg(ondersteuning) in algemene zin doen wij een extra aanvraag aan de verschillende betrokken organisaties per 1 juli 2014. De kosten hiervan worden gedekt uit de verschuiving van inzet van middelen binnen de basisinfrastructuur. We houden rekening met een verschuiving van €200.000 ten behoeve van permanente informatie, advies, ondersteuning en netwerkversterking als de versterking van respijtzorg (uitvoeringsfase).

5.3 Investeren in activerende dagbesteding

Het hebben van een daginvulling is voor alle burgers van belang. In de eerste plaats om een eigen inkomen te verwerven door middel van betaalde arbeid. Als werk niet (meer) tot de mogelijkheden behoort, geeft alternatieve dagbesteding structuur en zingeving. Het biedt de mogelijkheid tot versterking van het eigen sociale netwerk en een mogelijkheid iets te betekenen voor een ander. Het hebben van een zinvolle activerende dagbesteding heeft een preventieve werking op het beroep op (specialistische) voorzieningen, en is gericht op versterken van eigen kracht en zelfredzaamheid. Over deze vorm van dagbesteding hebben we het in deze paragraaf.

Er is een groot aanbod aan dagbestedingsactiviteiten en -voorzieningen. Zo financiert de gemeente verschillende arrangementen voor specifieke doelgroepen en biedt ook het welzijns- en vrijwilligerswerk veel mogelijkheden voor dagbesteding.

Vanuit de huidige Awbz bestaat ook de mogelijkheid om op basis van indicatie toegang te krijgen voor Awbz-gefinancierde dagbesteding. Deze vorm van dagbesteding maakt onderdeel uit van de decentralisatie per 2015. Ook hier treffen we een grote diversiteit aan aanbod aan, veelal gespecialiseerd naar doelgroep of activiteit.

Tot slot zijn er aanbieders die zowel gebruik maken van gemeentelijke subsidies als Awbz-financiering.

Met de financiële opgave waar wij voor staan, is het per 2015 niet mogelijk om het huidige niveau van dagbesteding te continueren.

Kantelen van Awbz naar collectieve dagbesteding

Wij zien mogelijkheden om een deel van de huidige Awbz-gefinancierde dagbesteding te organiseren in de basisinfrastructuur. Dat betekent dat de basisinfrastructuur zich zodanig moet organiseren en zodanig toegankelijk moet zijn dat nieuwe doelgroepen hiervan gebruik kunnen maken. Een bekend en reeds lang bestaand voorbeeld is het Haarlemse kwartiermakersfestival. Onze welzijnsinstellingen experimenteren al met verdergaande openstelling van hun activiteiten voor kwetsbare doelgroepen. Wij willen dit verder bevorderen. Immers, het kantelen van individuele dagbestedingsarrangementen naar collectief aangeboden dagbesteding leidt tot kostenbesparingen.

De gemeente organiseert in het cluster specialistisch aanbod de arbeidsmatige dagbesteding. Dit betreft dagbesteding in een zo normaal mogelijke werkomgeving waarbij er sprake is van voldoende verdien capaciteit bij de deelnemers om (een deel van) de (begeleidings-) kosten terug te verdienen. Daarnaast verwerven wij binnen dit cluster niet-arbeidsmatige dagbestedingsarrangementen voor doelgroepen die afhankelijk zijn van specialistische begeleiding⁸. Voor andere groepen organiseren wij waar mogelijk en wenselijk een aanbod in de basisinfrastructuur.

⁸ Het betreft hier bijvoorbeeld zwaar dementerende ouderen, of mensen met ernstige verstandelijke beperkingen gecombineerd met gedragsproblematiek.

Op basis van het onderzoek⁹ naar kantelmogelijkheden ten aanzien van door het zorgkantoor toegekende en gefinancierde vormen van dagbesteding, verwachten wij dat er in 2015 circa 750 Haarlemmers gebruik zouden maken van Awbz-geïndiceerde dagbesteding. Circa 10 à 20 % hiervan kan worden aangemerkt als dagbestedingsactiviteiten die collectief kunnen worden georganiseerd in de basisinfrastructuur.

Overigens verwachten wij in 2015 nog geen groot extra beroep op dagbesteding in de basisinfrastructuur. Enerzijds heeft dat te maken met het voornemen van het kabinet om een overgangsrecht in 2015 te creëren voor mensen met een AWBZ-indicatie voor dagbesteding, zodat hun aanspraak op dagbesteding in het specialistisch aanbod nog van kracht blijft in 2015. Anderzijds leert de praktijk dat instroom in dagbestedingsactiviteiten in de basisinfrastructuur een extra investering vraagt van professionals in het specialistisch aanbod: uit pilots in Haarlem¹⁰ is gebleken dat begeleiding en een warme overdracht randvoorwaardelijk zijn. Tot slot zal ook niet elke burger die hiervoor in aanmerking komt ook gebruik willen maken van dagbestedingsactiviteiten in de basisinfrastructuur.

Kantelen van Participatiewet naar collectieve dagbesteding

Het is nog niet duidelijk of bij de invoering van de Participatiewet er sprake zal zijn van een verplichte wederkerigheid voor bijstandsgerechtigden. Een nadere uitwerking hiervan kan derhalve pas plaatsvinden als de Participatiewet daadwerkelijk is vastgesteld.

Vraagformulering

Wij nemen het product dagbesteding op in onze vraagformulering aan de basisinfrastructuur vanaf 1 juli 2014 (domein maatschappelijke en sociale participatie). De huidige aanbieders in de basisinfrastructuur vragen we daarbij om hun dagbestedingsactiviteiten open te stellen voor nieuwe doelgroepen. De basisinfrastructuur betreft immers laagdrempelige collectieve voorzieningen zonder toegangsfunctie. Aanbieders in het specialistisch aanbod – waarvoor de vraagformulering begin 2014 wordt gepresenteerd, zal slechts arbeidsmatige dagbesteding of specialistische dagbesteding worden gevraagd.

Beoogd resultaat dagbesteding

Dagbesteding biedt structuur en zingeving en de mogelijkheid tot versterking van het eigen sociale netwerk en bevordert de zelfredzaamheid. Om dit te meten stimuleren we bij aanbieders het gebruik van de zelfredzaamheidsmatrix¹¹. Het hebben van een zinvolle dagbesteding heeft een preventieve werking op het beroep op specialistische voorzieningen en leidt tot een kostenreductie in het specialistisch aanbod.

Kosten

Voor het kantelen van dagbesteding doen wij een extra uitvraag aan de verschillende betrokken organisaties per 1 juli 2014. De kosten hiervan worden gedekt uit de verschuiving van inzet van middelen binnen de basisinfrastructuur. We houden rekening met een verschuiving van €100.000 en monitoren de ontwikkeling van het extra beroep op dagbesteding.

5.4 Investeren in innovaties

In 2013 hebben we voor het eerst een innovatiebudget beschikbaar gesteld. Voor het beschikbare budget van €400.000 hebben we aanvragen ontvangen ter waarde van €1,4 ml. Om noodzakelijke innovaties in het sociaal domein mogelijk te maken, zetten we de innovatieregeling in 2014 voort

⁹ Onderzoeksrapport ‘Verkenning mogelijkheden voor kanteling en effecten Zuid Kennemerland en IJmondgemeenten’, bureau HHM, juni 2013

¹⁰ Pilots zijn onder andere uitgevoerd door Dock, Haarlem Effect, RIBW en GGZ inGeest.

¹¹ Informatie over de zelfredzaamheidsmatrix: www.zelfredzaamheidsmatrix.nl

en heeft de gemeenteraad bij de kadernota 2013 een budget van €300.000 beschikbaar gesteld voor 2014.

Wel willen we het innovatiebudget meer gericht inzetten. Dat betekent dat we ons richten op innovaties die samenhangen met het belang dat we hechten aan versterking van vrijwillige inzet, mantelzorgondersteuning en de kanteling van dagbesteding naar de basisinfrastructuur.

Tevens willen we een deel van het innovatiebudget beschikbaar stellen voor de ondersteuning van organisaties in de basisinfrastructuur in hun transitieproces. Het betreft dan met name het implementeren van de uitgangspunten van Samen voor Elkaar bij professionals én vrijwilligers. Voor dit laatste denken we aan het ontwikkelen van een specifiek trainingsaanbod via de Vrijwilligersacademie, bijvoorbeeld over de samenwerking tussen vrijwilligers en professionals. Ook willen wij organisaties faciliteren bij het bevorderen van betere samenwerking tussen vrijwilligers en professionals binnen hun organisaties.

Beoogd resultaat innovaties

Versterken vrijwillige inzet, mantelzorgondersteuning en dagbesteding in de basisinfrastructuur, vooruitlopend op structurele inbedding binnen de basisinfrastructuur per 1 juli 2014.

Kosten

Samengevat willen wij het innovatiebudget als volgt inzetten:

Investering	Reservering 2014
Innovaties vrijwillige inzet	50.000
Innovaties mantelzorg	50.000
Innovaties dagbesteding	100.000
Ondersteuning veranderingsprocessen professionals en vrijwilligers (collectief)	100.000
Totaal	300.000

6. Veranderingen in de basisinfrastructuur

In het voorjaar 2013 is met de raad een discussie gevoerd over de bestaande subsidies in het sociaal domein. Daarbij is duidelijk geworden dat er voor een generieke afbouw van subsidies onvoldoende draagvlak bestond bij de raad.

Daarnaast heeft de raad bij de behandeling van de kadernota een motie aangenomen ten aanzien van de voorgestelde investeringsagenda voor het transitieproces sociaal domein. De investeringsagenda omvat de clusters basisinfrastructuur, sociaal wijkteam, Informatie, Advies & Doorverwijzing en specialistisch aanbod. De strekking van deze motie is dat de raad zich kan vinden in het bij de kadernota 2013 voorgestelde investeringsbudget ad €4,1 miljoen, maar dat de raad in oktober 2013 een besluit wil nemen over de dekking en de bestemming op basis van een solide onderbouwing. In de basisinfrastructuur gaat het daarbij voor een groot deel over het maken van nieuwe afspraken binnen bestaande subsidierelaties.

Dit heeft geresulteerd in een procesvoorstel ‘vaststellen doelen en effecten sociaal domein (Procesvoorstel vaststellen doelen en effecten sociaal domein, 18 juni 2013, 2013/246430). Hierin is afgesproken dat het college in oktober nadere voorstellen voorlegt met betrekking tot:

1. de geactualiseerde maatschappelijke effecten en beleidsdoelen die op basis van subsidiedialogen met partners in de stad zijn aangescherpt en die de basis voor de vraagformulering aan onze partners in de stad voor de periode 1 juli 2014 – 2015. De huidige prestatieplannen worden met een half jaar verlengd tot 1 juli 2014.

2. de transitie in de basisinfrastructuur zodanig, dat deze bijdraagt aan het opvangen van de korting op het specialistisch aanbod per 2015 (Hulp bij het huishouden, Wmo-verstrekingen, de decentralisaties Awbz, Jeugdzorg en participatiewet. Het betreft hier de inhoudelijke onderbouwing van de investeringsagenda voor de verschillende clusters en reallocatie van subsidies in de basisinfrastructuur.

Achtereenvolgend komt aan de orde:

- Vraagformulering per leefdomein (6.1)
- Beoordeling van bestaande subsidierelaties (6.2)
- Vraagformulering aan de basisinfrastructuur (6.3)
- Samenhang vraagformulering specialistisch aanbod (6.4)

6.1 Vraagformulering per leefdomein: resultaat subsidiedialogen

Met vele partners¹² in de stad hebben we via subsidiedialogen nieuwe maatschappelijke effecten, doelen en effectindicatoren voorbereid die passen bij de nieuwe uitdagingen waar wij voor staan. Kort samengevat zijn deze als volgt:

Leefdomein	Omschrijving
Werk en inkomen	Economische zelfredzaamheid: werk en geen problematische schulden.
Maatschappelijke en sociale participatie	Actieve burgers, sociaal netwerk en niet arbeidsmatige dagbesteding.
Opvoeden en opgroeien	Een veilige en stimulerende leefomgeving ten behoeve van optimale ontwikkelkansen voor het kind en ondersteuning van opvoeders.
Fysieke gezondheid	Lichamelijk gezond, bewust zijn van risico's van een ongezonde levensstijl.
Geestelijke gezondheid	Geestelijk gezond, bewust zijn van risico's van geestelijke gezondheidsproblemen en weten waar zij moeten zijn om dit te voorkomen.
Veiligheid	Haarlemmers voelen zich veilig op straat en in hun huis.
Wonen	Wonen en zorg zijn zodanig op elkaar afgestemd dat mensen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen.
Vrijwillige inzet	Haarlemmers zetten zich in voor de samenleving en zijn betrokken bij de zorg voor mensen in hun sociaal netwerk.
Mantelzorg	Haarlemmers zetten zich in voor de samenleving en zijn betrokken bij de zorg voor mensen in hun sociaal netwerk.

Op basis van de door de raad vastgestelde effecten en doelen, formuleren wij onze vraag aan de partners in de stad voor de basisinfrastructuur voor de periode 1 juli 2014 tot en met 2015. Afsproken is dat we onze uitvraag doen op basis van de matrix van leefdomeinen en drie doelgroepen (jeugdigen, volwassenen en ouderen).

In onderstaande tabel staat aangegeven hoe de beleidsterreinen/functionaliteiten zijn verdeeld over de leefdomeinen in de basisinfrastructuur:

Leefdomein	Basisinfrastructuur
Werk en inkomen	Armoedebestrijding (subsidies)
Maatschappelijke en sociale participatie	Welzijnswerk, dagarrangementen, inloopvoorzieningen, dagbesteding, maatjesprojecten
Opvoeden en opgroeien	Kinder-, jeugd- en jongerenwerk, speeltuinen, sport, onderwijsachterstandenbeleid, voorkomen schooluitval
Fysieke gezondheid	Publieke gezondheid, lokaal gezondheidsbeleid

¹² Het betrof zowel subsidiepartners als ook andere organisaties en instellingen die actief zijn in de diverse domeinen.

Geestelijke gezondheid	Maatschappelijke dienstverlening
Veiligheid	Huiselijk geweld
Wonen	-
Vrijwillige inzet	Vrijwilligerswerk, bemiddeling
Mantelzorg	Mantelzorgondersteuning

6.2 Eerste inschatting bestaande subsidierelaties

We hebben een inschatting gemaakt van de vraag in hoeverre de bestaande subsidies een voldoende en effectieve bijdrage leveren aan de uitdagingen voor de toekomst. De accounthouders van de gemeente hebben dit gedaan aan de hand van de uitgangspunten van Samen voor Elkaar. Het betreft dan met name de gewenste beweging naar preventie en het voorkomen of vertragen van het beroep op specialistische ondersteuning.

Een eerste conclusie is dat veel partners in de stad de gewenste beweging al hebben ingezet en dat deze ook al deels zijn vertaald in prestatieplannen. Een goed voorbeeld hiervan is de deelname van enkele instellingen aan de sociale wijkteams binnen de bestaande prestatie-afspraken. Een andere conclusie is dat een integrale beoordeling pas kan plaatsvinden pas nadat we de nieuwe subsidieaanvragen hebben ontvangen, op basis van onze vraagformulering die in december start. Om die reden is een generieke beëindiging van alle subsidies in het sociaal domein nu niet nodig en volstaat een verschuiving van inzet binnen de bestaande subsidies.

Bij enkele subsidies is op dit moment niet duidelijk of zij nog een voldoende bijdrage aan de gewenste transitie leveren. We kiezen er echter niet voor om deze op voorhand te beëindigen, we willen de betrokken partners de mogelijkheid geven hun aanbod af te stemmen op onze vraagformulering in december. Bij de beoordeling van alle subsidieaanvragen c.q. prestatieplannen kunnen wij ons een goed oordeel vormen over deze subsidierelaties.

6.3 Vraagformulering aan de basisinfrastructuur: de partners aan zet

Conform de nieuwe subsidiesystematiek, zijn de partners aan zet. Wij vragen aan onze partners welke bijdrage zij kunnen leveren aan onze gestelde doelen en effecten. De partners gaan over het 'hoe'. Hiermee is de uiteindelijke inrichting van de basisinfrastructuur ook afhankelijk van deze bijdrage aan het realiseren van onze doelen en effecten. De input, de benodigde activiteiten, de infrastructuur en de innovaties die wij beogen moeten immers komen van deze organisaties.

Wij stimuleren huidige en (toekomstige) nieuwe partners in de stad om nieuwe arrangementen samen te stellen, versnippering of overlap in bestaand aanbod of doelgroepen te verminderen en een meer integraal aanbod te realiseren. Daarmee beogen we meer efficiency en vooral het realiseren van een beter resultaat voor de burger.

In de beoordeling van de nieuwe subsidieaanvragen kijken we – naast het afwegingskader verzakelijking subsidiesystematiek - naar de volgende criteria:

Criteria beoordeling subsidieaanvragen	Toelichting
Mate waarin deze bijdragen aan de vastgestelde doelen en effecten.	De doelstellingen en effecten zijn door partners in de stad aangescherpt in de subsidiedialogen. Deze vormen de basis voor de vraagformulering. De aanvragen worden hieraan getoetst.
Mate waarin deze bijdragen aan de uitgangspunten van de transitie sociaal domein.	In de aanvragen moet de beweging beschreven zijn naar interventies gericht op preventie, zelfredzaamheid, eigenkracht en informele ondersteuning (vrijwillige inzet en mantelzorg).

Mate van bevordering inclusieve samenleving.	In de aanvragen moet zichtbaar zijn de mate waarin kwetsbare burgers gebruik kunnen maken van de voorzieningen in de basisinfrastructuur.
Mate van integraliteit, afstemming en synergie in samenwerking met andere aanbieders binnen het betreffende domein.	Het betreft hier het opheffen van dubbelingen dan wel overlap in producten en dienstverlening. Wij verwachten dat aanbieders zelf aangegeven welke dubbelingen er in het aanbod zijn opgeheven, hoe een integrale samenwerking leidt tot een beter resultaat voor de burger en hoe een versterking van de onderlinge samenwerking leidt tot een kostenbesparend effect.
De meest effectieve schaalgrootte voor het beste resultaat: de wijk of de stad.	In de aanvragen moet beargumenteerd worden aangegeven in hoeverre de dienstverlening een stedelijk of eerder een wijkgericht karakter dient te hebben.

Subsidieaanvragen die op basis van bovenstaande criteria als gedeeltelijk of geheel onvoldoende worden beoordeeld, zullen derhalve in mindere mate worden gehonoreerd of worden beëindigd. Wij verwachten dat organisaties op basis van bovenstaande tabel zelf aangeven waar zij besparingen kunnen realiseren als gevolg van ontdebelen en een sterkere focus op samenwerking. In de subsidiedialogen hebben verschillende organisaties ook gevraagd deze opgave aan hen zelf te laten.

De besparingen die dit oplevert gebruiken wij ter dekking van de kosten van de investeringsagenda in de basisinfrastructuur en de sociale wijkteams. Wij verwachten dat een aantal organisaties in met voorstellen komen die in aanmerking kunnen komen voor middelen ten behoeve van de uitvoering van onze investeringsagenda.

De hoogte van de subsidies per organisatie voor de periode 1 juli 2014 tot en met 2015 is door onze beleidswijziging en de opgaven waar wij gezamenlijk voor staan niet vanzelfsprekend op gelijk niveau met 2013, maar afhankelijk van de honorering van het aanbod dat organisaties doen. Wij verwachten dat ondanks de verschuiving van middelen naar de investeringsagenda er binnen de basisinfrastructuur een aanbod wordt gedaan dat goed aansluit op de transitie van het sociaal domein en dat de realisatie van doelen en effecten binnen bereik zijn.

Voor de benodigde investeringen in de basisinfrastructuur en de sociale wijkteams (pagina 18, tabel 5) resteert nog een dekkingsvraagstuk van €945.000. Dat betekent dat we ervan uitgaan dat aanbieders in de basisinfrastructuur dit taakstellend zullen kunnen realiseren.

6.4 Samenhang met vraagformulering specialistisch aanbod

De vraagformulering voor de basisinfrastructuur loopt niet gelijk op met die van het specialistisch aanbod. Immers: de nieuwe taken uit de Awbz, Jeugd en Participatie wet komen pas per 2015 naar de gemeente en kennen nog veel onzekerheden qua inhoud en budgettair kader. Ook de samenhang met door het Rijk per 2015 aangekondigde korting op Hulp bij het huishouden en de huidige Wmo-verstrekkings is nog niet volledig uitgewerkt.

We anticiperen hierop in onze vraagformulering voor de basisinfrastructuur zoals in voorgaande paragrafen beschreven. Dit is echter een eerste stap. Een echt goede aansluiting tussen basisinfrastructuur en specialistisch aanbod kunnen we echter pas maken als we de nieuwe taken daadwerkelijk uitvoeren, als de gekozen aanpak van de sociale teams werkt, als we eerste conclusies kunnen trekken naar effectiviteit van aanbieders, als we onze keuzes kunnen evalueren en toetsen aan de praktijk.

Dat betekent dat we de vraagformulering aan de basisinfrastructuur voor de periode na 2015 opnieuw toetsen en waar nodig aanpassen, inclusief de verdeling van budgetten per leefdoelgebied en daarmee per aanbieder. Dit voorbehoud nemen we nadrukkelijk op in de subsidiebeschikkingen 1 juli 2014 – 31 december 2015, conform de nieuwe Algemene subsidieverordening verlenen we de subsidie dan ook voor bepaalde tijd.

7. Financiële paragraaf

De nieuwe sociale infrastructuur bestaat uit 6 clusters (hoofdfuncties), die allen nodig zijn voor de gewenste dienstverlening aan Haarlemmers binnen de financiële mogelijkheden. Het is niet mogelijk de gewenste transitie te realiseren in een situatie waarin onvoldoende geïnvesteerd wordt in een of meerdere clusters.

De nieuwe sociale infrastructuur betekent toekomstgerichte vernieuwing vanuit de leidende patronen van Samen voor elkaar: synergie zoeken daar waar dat kan en nodig is, versoberen als dat mogelijk is of zelfs een gewenst effect heeft en stoppen van activiteiten die geen/minder prioriteit hebben voor de beweging die we moeten maken in nieuwe sociale infrastructuur. Ook stoppen wordt daarmee beschouwd als een vorm van vernieuwen.

Een eerste inschatting van de financiële effecten (exclusief de gevolgen van de participatiewet) is als volgt:

Tabel 1

	(Rijks)uitgaven 2013	Rijkskorting 2015	Raming budget 2015
AWBZ	68,00	-17,00	51,00
Jeugd	30,47	-1,22	29,25 ¹³
Hulp bij het huishouden	15,20	-6,08 ¹⁴	9,12
Totaal	113,67	-24,30	89,37

(bedragen x € 1 miljoen)

De bedragen genoemd bij huidige uitgaven AWBZ en Jeugd zijn huidige budgetten van het Rijk, 'vertaald' naar Haarlem. Hulp bij het huishouden maakt nu al onderdeel uit van de uitvoering van de gemeentebegroting, hierop wordt door het Rijk 6,1 miljoen op gekort. Op basis van deze raming zijn in 2015 de jaarlijks beschikbare budgetten dus ruim €24 miljoen lager dan de huidige uitgaven voor de te decentraliseren taken AWBZ en Jeugd en de huidige uitgaven voor Hulp bij het huishouden. Om ons voor te bereiden op deze financiële opgave en de vragen en zorgen van vele Haarlemmers, heeft de gemeenteraad gekozen voor een verandering van ons sociaal domein: Samen voor Elkaar. Om deze opgave op te kunnen vangen zijn er al maatregelen nodig in 2014:

- Een herijking en reallocatie van de bestaande subsidies in het sociaal domein en een kanteling van individuele voorzieningen uit het specialistisch aanbod naar collectieve en meer preventieve voorzieningen in de basisinfrastructuur
- De inrichting van de sociale wijkteams
- Een systeem voor informatie, advies en doorverwijzing als randvoorwaarde voor een goed functionerende sociale infrastructuur
- De inrichting van een uitvoeringsorganisatie die per 1 januari 2015 klaar staat voor de nieuwe taken.

Als financieel uitgangspunt geldt dat het rijksbudget gelijk is aan het werkbudget, waarbij de exacte omvang van de budgetten die gedecentraliseerd worden nog niet helder is. Uitgangspunt is dat nieuwe taken budgetneutraal worden uitgevoerd per 2015. Voorwaarde hiervoor is wel dat alle

¹³ Meicirculaire BZK 2013, de korting op Jeugd loopt uiteindelijk op tot circa 15%

¹⁴ In het zorgakkoord is het kortingspercentage verlaagd van 75% (uit het Regeerakkoord) naar 40%. Deze informatie is verwerkt in deze tabel.

budgetten van (delen van) de programma's 2, 3, 4 en 7 integraal betrokken kunnen worden bij de te maken keuzen.

Kadernota 2013

Het college heeft voorafgaand aan de kadernota 2013 de omvang van de benodigde investeringen in het sociaal domein vastgesteld op een bedrag tussen €4.780.000 en €4.100.000 (zie collegenota 2013/135892). Bij deze nota is tevens het streven uitgesproken dat het benodigde bedrag voor deze investeringen gevonden dient te worden binnen de programma's 2, 3, 4 en 7.

Voor het bedrag van €4.780.000 werd de dekking deels gevonden door een afbouw van subsidies (€1.6 miljoen) en binnen bestaande budgetten binnen het sociale domein (€2,5 miljoen), totaal € 4,1 miljoen. Voor het verschil ad €680.000 werden in de kadernota 2013 twee p.m.-posten opgenomen: schrappen taken en verhogen inkomsten.

Tabel 2

Clusters	Budget Kadernota 2013	Dekking kadernota 2013
Basisinfrastructuur	€2.200.000	€1.600.000 (afbouw subsidies)
		€300.000 (Budget Hof 2.0)
		€100.000 (geen 0,4% trendverhoging subsidies)
		€200.000 (restant onderzoeksbudget subsidies)
Subtotaal	€2.200.000	€2.200.000
IAD	€380.000	€380.000 (WMO-reserve)
Subtotaal	€380.000	€380.000
Specialistisch aanbod	€2.200.000	€920.000 (Wmo-reserve)
		€300.000 (invoeringsbudget Wmo)
		€300.000 (Budget Hof 2.0)
Subtotaal	€2.200.000	€1.520.000
Totaal	€4.780.000	€4.100.000

Op basis van dit uitgangspunt heeft het college aan de raad voorgesteld het benodigde transitiebudget vast te stellen op €4.1 miljoen.

Dit is nog steeds de ondergrens voor de benodigde transitieopgave in het gehele sociaal domein. Voor het cluster basisinfrastructuur (inclusief sociale wijkteams) kiezen we echter niet langer voor een dekking door een generieke afbouw van subsidies. Er is sprake van een reallocatie van subsidies binnen bestaande prestatieplannen en er is sprake van een efficiency in samenwerking, ont dubbeling en terugdringen overlap, zoals wordt beschreven in de notitie transitie basisinfrastructuur.

Hiermee blijft de financiële transitieopgave vrijwel gelijk, de weg waarlangs wij deze realiseren is echter een andere dan voorgesteld bij de kadernota 2013.

Commissiebrief 6 juni 2013

In een brief van het college aan de commissie de dato 6 juni 2013 (2013/233442), legden wij een nadere onderbouwing van de investeringsagenda voor aan de commissie. Het betrof een toelichting op de noodzakelijke transitie binnen de basisinfrastructuur en de sociale wijkteams (en dus niet de andere clusters).

Inmiddels hebben we in goed overleg met partners in de stad al een deel van de benodigde reallocatie van subsidies 2014 gerealiseerd. Dat leidt tot een aanpassing van de investeringsagenda ten behoeve van de basisinfrastructuur en de sociale wijkteams. Daarnaast treden er nog enkele inhoudelijke wijzigingen op, mede gebaseerd op de input die we kregen van de partners in de stad tijdens de subsidiedialogen. Tot slot lijkt het kabinet te koersen op een overgangsrecht voor mensen met een Awbz-indicatie in 2015, waardoor de kantelingsmogelijkheden in feite pas per 2016 reëel worden.

In onderstaande tabel is te zien voor welke transitieopgave we nu staan, ten opzichte van de commissiebrief van juni.

Tabel 3

Transitieopgave Basisinfrastructuur	Commissiebrief 6 juni 2013	Begroting 2014
Bevorderen vrijwillige inzet	€550.000	€525.000
Extra bevorderen mantelzorg	€70.000	€200.000
Sociale Wijkteams	€600.000	€1.100.000
Inkoopexpertise	€20.000	€20.000
Innovatiebudget	€300.000	€300.000
Kantelmogelijkheden	€500.000	€100.000
Ongewenste effecten	€160.000	0
Totaal	€2.200.000	€2.245.000

Bovenstaande gewijzigde opstelling wordt uitgebreid toegelicht in deze transitienota. Kort samengevat:

Binnen *bevorderen vrijwillige inzet* houden we nu rekening met een begroting van €525.000 voor inzet voor BUUV (€425.000) en overige investeringen in vrijwillige inzet (€100.000).

Wij achten het noodzakelijk om de investering in *mantelzorg* te verhogen naar €200.000. Uit de subsidiedialogen en advies van zorgaanbieders komt naar voren dat het met name respijtzorg extra investeringen verdient.

De kosten voor de *sociale wijkteams* zijn nader berekend op €1.100.000. Dat hangt samen met de uitbreiding met twee teams in 2014, de toegevoegde deelname van MEE aan de wijkteams en de uitbreiding van het aantal CJG-coaches vooruitlopend op de decentralisatie van de middelen Jeugdzorg. Doordat we met jeugdzorgaanbieders afspraken hebben kunnen maken over de inzet van de CJG-coaches binnen de prestatieplannen 2014, is al zo'n €700.000 van de beschikking van subsidies voor de sociale wijkteams gerealiseerd. Hetzelfde geldt voor de toegevoegde inzet van MEE.

Het *innovatiebudget* wordt met een jaar verlengd en is door de raad al geaccordeerd.

De *kantelmogelijkheden* voorafgaand aan de decentralisatie lijken nog beperkt te zijn en kunnen worden verlaagd naar €100.000. Dit hangt samen met de aanwijzingen dat het kabinet bij de decentralisatie van de AWBZ een overgangsrecht in 2015 voorstelt. Dit overgangsrecht wil zeggen dat mensen met een Awbz-indicatie, deze ook houden in 2015 na overdracht aan de gemeenten. In 2015, bij de eerste evaluatie van de implementatie van de nieuwe taken en vooruitlopend op het aflopen van het overgangsrecht, zullen wij opnieuw bezien welke aanscherpingen er nodig zijn.

De *ongewenste effecten*, bedoeld voor het verminderen van ongewenste effecten van de bij de kadernota 2013 voorgestelde een generieke afbouw van subsidies, zullen niet optreden als gevolg van het afzien van een generieke afbouw van subsidies.

Met de transitieopgave basisinfrastructuur en sociale wijkteams is derhalve een budget gemoeid van €2.245.000. Inclusief de overige clusters IAD (€380.000) en specialistisch aanbod (€1.800.000) komt het totaalbedrag hiermee op €4.425.000. Er is echter dekking voor een budget van €4.145.000 (tabel 5).

Transitiebudget 2014

In de Kadernota 2013 (bladzijde 18) hebben we de dekking voor de totale transitie aangegeven. Daarbij werd een fors deel gerealiseerd door het afbouwen van de subsidierelaties binnen het sociaal domein. Voor het overige deel werd een beroep gedaan op andere dekkingsbronnen.

Zoals hierboven beschreven is er geen sprake meer van een generieke afbouw van subsidies. We hebben na de kadernota in goed overleg met partners in de stad al stappen gezet binnen bestaande prestatieafspraken voor 2014. Voor de sociale wijkteams, inclusief de uitbreiding, hebben we ten aanzien van de inzet van CJG-coaches en deelname van MEE extra afspraken kunnen maken binnen prestatieplannen. Voor het wijkteam Oost zijn er in 2014 nog preventiemiddelen beschikbaar. De eerder geraamde opbrengst van de afbouw van subsidies hebben we nu feitelijk al voor circa €700.000 gerealiseerd door nadere afspraken te maken met onze subsidiepartners.

De raad heeft al ingestemd met de voortzetting van het innovatiebudget ad €300.000.

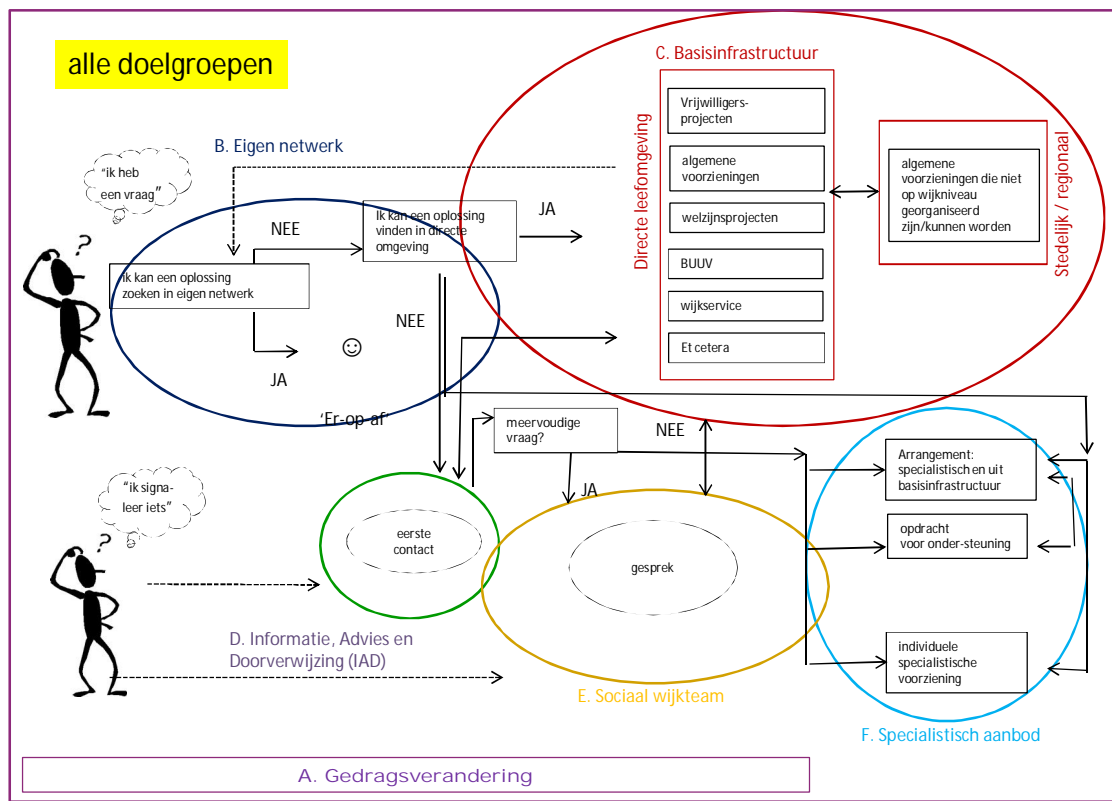
Bij de kadernota heeft de raad in een motie al aangegeven in welke richting de overige dekkingen moeten worden gezocht, deze tellen op tot een totaal van €2.200.000 (€300.000 ten behoeve van de basisinfrastructuur, €380.000 ten behoeve van IAD en €1.520.000 ten behoeve van specialistisch aanbod). Voor het specialistisch aanbod geldt nog een dekkingsvraagstuk van €280.000, die we vooralsnog p.m. opnemen.

Tabel 4

Dekking	Benodigd 2014	Dekking begroting 2014
Basisinfrastructuur / sociaal wijkteam:		
Indexeringsbudget subsidies		€100.000
Onderzoeksbudget subsidies		€200.000
Innovatiebudget		€300.000
Afspraken binnen prestatieplannen per 1.1.2014		€700.000
Raming reallocatie/afbouw subsidies per 1.7.2014		€945.000
Subtotaal	€2.245.000	€2.245.000
IAD		
Wmo-reserve		€380.000
Subtotaal	€380.000	€380.000
Specialistisch aanbod:		
Budget HOF 2.0		€300.000
Invoeringsbudget AWBZ		€300.000
Wmo-reserve		€920.000
Algemene middelen		€280.000
Subtotaal	€1.800.000	€1.520.000
Totaal	€4.425.000	€4.145.000

Bijlage 1 Samenhang tussen de clusters

Basisinfrastructuur is één van de zes clusters in de nieuwe infrastructuur¹⁵.

Hieronder beschrijven we de overige clusters in relatie tot basisinfrastructuur.

Cluster A, Gedragsverandering

Van iedereen, zowel professionals, specialisten als (actieve) burgers verwachten we in de nieuwe situatie een andere benadering waarbij eigen kracht en zelfredzaamheid centraal staan. Burgers en medewerkers moeten geïnformeerd worden en zich bewust zijn van nieuwe verhoudingen en verwachtingen. Professionals weten wat voor burgers verandert, dragen dit uit, handelen hier naar in hun contact met hen. Vanuit dit cluster wordt de gedragsverandering bij onze eigen professionals (gemeente, daarna partners) geïnitieerd en gefaciliteerd, zodanig dat zij het gewenste gedrag kennen en kunnen toepassen in de praktijk. De partners in het veld pakken de gedragsverandering vanuit hun eigen verantwoordelijkheid nu al (in meer of mindere mate) op.

De boodschap binnen gedragsverandering is:

- Mensen zijn zelf verantwoordelijk voor hun eigen leven;
- Bij vragen en problemen worden zij gestimuleerd in eerste instantie zelf en binnen hun netwerk antwoorden en oplossingen te vinden;
- De noodzaak en bereidheid dat vrijwilligers en professionals meer samen en in elkaars verlengde werken;
- Het is normaal iets voor een ander te doen en iets van een ander te vragen;
- Het is duidelijk en normaal om een signaal/zorg af te geven.

¹⁵ Nota 'Samen voor elkaar: op weg naar een nieuwe sociale infrastructuur', 26 februari 2013, 2013/55659

Cluster D, Informatie, advies en doorverwijzing

Professionals en vrijwilligers spelen een belangrijke rol bij het geven van informatie en advies, het betrekken en zoeken van ondersteuning in het (buurt)netwerk, in de koppeling met informele zorg en hulp en in de doorverwijzing naar het sociaal wijkteam en specialistisch aanbod.

Het cluster IAD biedt overzicht over de mogelijkheden en verwijzing naar zowel formele als informele hulp en zorg. We maken werkafspraken ten aanzien van doorverwijzing: korte lijnen tussen IAD en professionals en vrijwilligers in de basisinfrastructuur zijn belangrijk voor een snelle en soepele overdracht.

Cluster E Sociaal wijkteam

Het sociaal wijkteam is een andere manier van werken. Er is een intensieve samenwerking tussen wijkteams en partners in de basisinfrastructuur. Het team verwijst naar voorzieningen in de basisinfrastructuur en reageert ook op signalen uit de basisinfrastructuur.

Cluster F Specialistische aanbod

Haarlemmers met een beperking/ probleem in zelfredzaamheid die niet in staat zijn oplossingen te vinden in hun eigen netwerk, het sociaal wijkteam of in de basisinfrastructuur, kunnen een beroep doen op het specialistisch aanbod. Het betreft hier individueel toegekende voorzieningen. Afsproken moet worden hoe de toeleiding van burgers naar specialistisch aanbod plaatsvindt zonder tijd en de burger te verliezen. Ook hier zijn korte lijnen belangrijk voor een snelle en soepele overdracht. Andersom kan vanuit specialistisch aanbod gebruik gemaakt worden van aanbod (formeel en informeel) binnen de basisinfrastructuur of kunnen professionals en/of actieve burgers bij de behandeling betrokken worden. Dit geldt ook voor afsluiting van de behandeling en het bieden van vinger aan de pols of andere nazorg. Professionals en specialisten hebben ook een signalerende rol ten aanzien van de gewenste invulling van de basisinfrastructuur.

Bijlage 2 geraadpleegde bronnen

Ten behoeve van het opstellen van het notitie transitie basisinfrastructuur zijn de volgende personen en bronnen geraadpleegd:

1. Diverse nota's 'Samen voor Elkaar'
2. Verslagen carrousel-bijeenkomsten praktijkwerkplaats vrijwillige inzet
3. Impactanalyse aanscherping toegang intramurale voorzieningen
4. Rapport 'Over de schutting', Vereniging Bedrijfstak Zorg, juli 2013
5. Resultaten subsidiedialogen augustus - september
6. Tandem, Inge Veenstra
7. Dock, Dick Jansen (directeur)
8. Haarlem Effect, Veronique de Kwant (directeur)
9. RIBW, Iske ter Haar (bestuurder)
10. Sint Jacob, Roos Schulte (programmamanager)
11. Hartekampgroep, Marie Jose Driessen (programmamanager)
12. Kontext, Marianne Huisman (directeur)
13. Vrijwilligerscentrale, Elize van der Kraats (directeur)
14. Vereniging Bedrijfstak Zorg, Marten Ebbenhorst (directeur), Andre de Jong (stafmedewerker)